

04

UNIKÁTNÍ AUTOMATICKÁ LINKA

Laboratorní vzorky nově
zpracovává plně automatická
vysokokapacitní linka

11

PRVENSTVÍ NAŠICH TRAUMATOLOGŮ

Nová metoda kontroly jistění
hřebu při operaci pažní kosti

20

OBOR FYZIOTERAPIE POVAŽUJE ZA UMĚNÍ

Rozhovor s fyzioterapeutkou
se specializací na gynekologii
a porodnictví



Obsah

Slovo šéfredaktorky	2
Úvodní slovo ředitele FNO	3
ZE ŽIVOTA FNO	
Laboratorní vzorky nově zpracovává plně automatická vysokokapacitní linka	4
FN Ostrava má nové CT, doba vyšetření se výrazně zkrátí	5
Maminky, miminka, novinky – vítějte v porodnici FN Ostrava!	6
Představujeme ECMO centrum FN Ostrava	8
Prvenství našich traumatologů při operaci pažní kosti	11
NAŠI LIDÉ	
Přednosta Urologické kliniky jmenován profesorem	12
Radiodiagnostický ústav FN Ostrava má nového přednostu	13
Nový náměstek ředitele pro techniku a provoz	14
Nový náměstek ředitele pro léčebnou péči	15
Nový náměstek ředitele pro strategii	16
Nový náměstek ředitele pro personální řízení	16
Zvyšování vědecké erudice na Neurologické klinice	17
Poděkování od pacientů	18
Vzpomínka na nestora vnitřního lékařství	19
TÉMA	
Obor fyzioterapie považuje za umění	20
Covid zastavil plánované operace	24
Telemedicína aneb zdraví pod kontrolou	26
LF OU	
Obnovení akreditačního řízení k programu Všeobecné lékařství	28
Nové plastináty umožní nahlédnout do lidského těla	29
Vivárium ostravské lékařské fakulty začalo sloužit excelentnímu výzkumu	30
IT v medicíně: trend pro efektivnější výzkum i péči	31
VÍTE ŽE...?	
Nové velkokapacitní očkovací centrum v Ostravě	32
Daruj krev, daruješ život!	33
LDN Klokočov pečuje i o postcovidové pacienty	34
Dar zaměstnanců	
Kliniky hematologie FN Ostrava	35
IV. ročník konference Dětské polytrauma	36
Památník připomíná oběti tragické střelby	37
Jak je to s ochranou citlivých údajů v nemocnici?	38

Slovo šéfredaktorky



Milé kolegyně, milí kolegové, milí čtenáři,

jarní číslo Nemocničních listů vychází v době, kdy má Česko za sebou rok a pár dní s pandemií covidu. Navzdory covidu i nekonečné péči o pacienty s onemocněním covid-19 v těžkém stavu se Fakultní nemocnice Ostrava stále rozvíjí a dále zkvalitňuje péči o pacienty. Máme spoustu novinek, o kterých se dočtete právě v tomto čísle časopisu.

Když jsem na začátku tohoto roku fotila opět péči o covidové pacienty v naší nemocnici, uvědomila jsem si, že ženy i muži v bílých ochranných kombinézách s ochrannými štíty jsou jednoznačně hrdiny posledního roku. A nejde jen o péči o pacienty na lůžku, ale i o PCR odběry a antigenní testování na covid-19, a nově také očkování proti této nemoci.

Covid se dotkl každého z nás v různých činnostech a oblastech života. Potvrzuje se, že „jediná jistota je neustálá změna“. Pro mě osobně je život v roušce, nyní v povinném respirátoru, a spolu se všemi restrikcemi, méně radostný, než bych si přála. Ale učí mě to hledat radost o to více i v běžných maličkostech, protože svět se díky covidu skutečně změnil. Mám pocit, že zdůraznil křehkost života.

Přeji nám všem pevné zdraví a radost z přicházejícího jara!

Beáta Kapošváry

Beáta Kapošváry
šéfredaktorka Nemocničních listů FN Ostrava

Úvodní slovo ředitele FNO



Vážené kolegyně, vážení kolegové, milí čtenáři,

když jsme před rokem vydávali první číslo našich Nemocničních listů ve zbrusu „novém kabátě“, začali jsme se postupně teprve seznamovat s tím, co koronavirus dokáže udělat s naším organismem. Věřte, že jsem tehdy nepředpokládal, že i za rok to bude téma, které bude rezonovat napříč všemi pracovišti nemocnice. Opravdu velmi náročné byly první letošní lednové dny. Virus totiž poměrně výrazně zasáhl i naše zdravotníky. A proto jsem moc rád, že většina z nich už je proočkovaná a může tak chránit sebe a své blízké a s mnohem větším klidem chodit do práce. Snad vás naše jarní číslo Nemocničních listů přesvědčí o tom, že navzdory pandemii se rozvoj páteřní nemocnice Moravskoslezského kraje nezastavil a že se nám daří nejen péče o vážně nemocné, ale taky například obměna diagnostických přístrojů, které výrazně zkvalitní i zrychlí vyšetření. Vedle nového CT skeneru, určeného zejména pro hospitalizované pacienty a pacienty Urgentního příjmu, jsme v únoru uvedli do plného provozu také naprosto unikátní automatickou laboratorní linku, která zatím nemá v České republice konkurenci. Uvnitř časopisu o ní najdete podrobnosti. A rád bych i v této souvislosti zmínil, že do naší nemocnice nastoupila v uplynulých dnech řada nových lékařů, kteří patří

ke špičkám ve svém oboru. Jejich příchod bude určitě znamenat i rozvoj léčebných programů. I o těchto a řadě dalších zajímavých osobností se v jarním vydání Nemocničních listů dočtete více. A když už zmiňuji pozitivní věci, tak jsem velmi rád, že jsme výrazně zintenzivnili naši spolupráci s Lékařskou fakultou Ostravské univerzity. Společně věříme, že to povede k opětovnému získání akreditace pro obor Všeobecné lékařství. I přes protiepidemická opatření probíhá praktická výuka mediků u nás podle rozvrhu.

Vážení čtenáři, i touto formou bych rád upřímně poděkoval našim zdravotníkům za jejich obětavý postoj k této složité situaci, kterou všichni procházíme. Věřím, že to oceňují také ti, kterých se jejich pomoc dotýká nejvíce. Tedy nemocní a jejich rodinní příslušníci.

Závěrem mi dovoluji, abych vám všem popřál zdraví, co nejpříjemnější prožití nadcházejících velikonočních svátků, a pokud k vaší pohodě přispěje i obsah jarního čísla Nemocničních listů, budeme moc rádi.

Jiří Havrlant
ředitel FN Ostrava



Laboratorní vzorky nově zpracovává plně automatická vysokokapacitní linka

Všechny vzorky biologického materiálu teď v Ústavu laboratorní medicíny FN Ostrava zpracovává plně automatická vysokokapacitní linka. Během jediné hodiny dokáže zanalyzovat až 600 vzorků krve nebo moči a všechny procesy, které jsou k analýze nutné, jsou propojeny s nejmodernějšími informačními technologiemi. Imunochemické analyzátory stanoví všechny urgentní metody do 10 minut. V České republice zatím takovéto zařízení není.

Zásah lidské ruky do celého analytického procesu vzorku krve či moči je teď naprosto minimální. Laicky řečeno - linka provede vyšetření od A do Z sama. „Laborant vloží zkumavku s biologickým materiálem do vstupního modulu, dopravní pás ji přesune do centrifugy, která provede automaticky oddělení séra nebo plazmy od krevních elementů a následně je vzorek opět dopravním pásem přesunut do analyzátorů, které jej zpracují. Po provedení všech požadovaných analýz se vzorek přesouvá do lednice,“ přiblížil zpracování vzorku přednosta Ústavu laboratorní medicíny prof. MUDr. David Stejskal, Ph.D., MBA.

Výhodou nových analyzátorů Atellica Solution je také patentovaný systém Magline®. Ten umožňuje přepravu jednotlivých vzorků v elektromagnetickém poli až desetkrát rychleji, než jiné dopravníkové systémy. Navíc systém Magline® nabízí poprvé v historii možnost přepravy vzorků oběma směry, a to pomocí přepínání polarity elektromagnetů.

„Velkou předností naší nové, plně automatické linky je to, že všechny analyzátory máme propojeny a není

nutné vzorky přenášet mezi jednotlivými analyzátory, což šetří především práci kvalifikovaného personálu. Výhodou je také to, pokud lékař požaduje doordinaci nějakého parametru, vzorek je automaticky vytažen ze skladovacího modulu a je provedena požadovaná analýza. Poté je vzorek opět vrácen do skladovacího modulu, ve kterém je uložený a připravený na eventuální analýzu po dobu jednoho týdne. Po uplynutí této doby je automaticky vyhozen do odpadu,“ doplnil přednostu primář Oddělení klinické biochemie Ústavu laboratorní medicíny RNDr. Zdeněk Švagera, Ph.D.

S instalací plně automatizované linky se v Ústavu laboratorní medicíny FN Ostrava začalo v listopadu 2020. Tomu předcházely stavební a technické práce, protože bylo nutné vytvořit pro stávající přístroje, které po dobu instalace a zkušebního provozu zajistily nepřerušovaný chod vyšetření pacientů ve FN Ostrava. Do plného klinického provozu byla linka uvedena na začátku února.

-red-



FN Ostrava má nové CT, doba vyšetření se výrazně zkrátí

Ve FN Ostrava letos v lednu dokončili instalaci nového CT skeneru SOMATOM Force od firmy Siemens, který je výjimečný tím, že disponuje dvouzdrojovým systémem, a spolu s 4D zobrazováním a Dual Energy CT umožní získání vysoce kvalitního zobrazení. Jeho největší předností je výrazné zkrácení doby vyšetření pacienta, a tedy i mnohem menší radiční zatížení. CT bude sloužit zejména k vyšetření pacientů, kteří jsou v ostravské fakultní nemocnici hospitalizováni, a dále pacientům z urgentního příjmu, včetně polytraumat. Nové CT nahradilo 12 let starý přístroj. Výrobce jej odvezl k ekologické likvidaci.



Technologie CT se systémem SOMATOM Force využívá zobrazení dvěma rentgenkami s rozdílným napětím. Například CT vyšetření plic je nyní možno provést se stejnou dávkou záření, která odpovídá běžnému rentgenovému snímku hrudníku. „Pro pacienta je přínosem především to, že je vyšetření výrazně rychlejší, trvá řádově vteřiny, a tím se samozřejmě snižuje i celková dávka záření na jedno vyšetření. Za jednu vteřinu jsme schopni vyšetřit až 70 centimetrů těla,“ uvedl MUDr. Daniel Czerný, pověřený vedním Radiodiagnostického ústavu FN Ostrava. Nové

CT je vhodné i pro kardiologická vyšetření. Celé srdce dokáže nasnímat za 150 milisekund.

Přístroj je doplněn ještě o unikátní otočný přídržný systém GetUp®, který výrazně přispěje k bezpečnějšímu uložení pacienta na vyšetřovací stůl a také sníží fyzickou námahu, kterou musí vynaložit radiologický asistent. „Často musíme s přemístěním na vyšetřovací stůl pomoci pacientům z lůžka nebo vozičku. A díky této novince budeme šetřit záda našim radiologickým asistentům, kterými jsou v převážné většině ženy,“ přiblížila zařízení, které zatím v České republice žádná nemocnice nemá, Mgr. Michaela Pomáková, MBA, vedoucí radiologický asistent Radiodiagnostického ústavu FN Ostrava.

Při vyšetření novým CT může pacient i volně dýchat, takže lze spolehlivě vyšetřit i pacienty, se kterými není možná komunikace. A je určen i pro velmi obézní pacienty. Ročně na tomto přístroji provedou kolem 9 tisíc vyšetření.

-red-



Maminky, miminka, novinky – vítejte v porodnici FN Ostrava!

Vysoká odbornost, individuální přístup, bezpečné prostředí pro maminky, naslouchání přáním žen. To jsou základní pilíře, na kterých je postavena péče týmu Gynekologicko-porodnické kliniky FN Ostrava o ženy v těhotenství, při porodu i v období šestinedělí. Tato klinika přináší neustále další novinky, jejichž cílem je zlepšovat péči o naše pacientky. V některých aktivitách v této oblasti patří FN Ostrava k průkopníkům nejen v rámci Moravskoslezského kraje, ale i celé republiky.

Nově přibyla na klinice stálá dostupnost fyzioterapeutky se specializací na gynekologii a porodnictví. Rozšířila tak spektrum poskytované odborné péče nejen pro ženy po císařském řezu. Rozhovor s ní si můžete přečíst v tomto čísle Nemocničních listů.

Další novinkou je, že maminky po porodu mají ve FN Ostrava od nového roku bohatší snídani. Mimo klasický jídelníček jim navíc nutriční terapeuti při-



pravují obilné kaše, sýr, šunku, jogurty, tvarohy, žervé nebo müsli tyčinky. Na změně jídelníčku spolupracoval tým Gynekologicko-porodnické kliniky s výživovou expertkou PharmDr. Margit Slimákovou v rámci projektu Nemocniční strava nezávislé expertní skupiny Globopol.

A do třetice: maminky si při porodu mohou pouštět hudbu z reproduktorů, které jsou nově součástí každého porodního pokoje. K reproduktoru se jednoduše připojí ze svých chytrých telefonů a mohou si tak po celou dobu svého pobytu na porodních pokojích užívat hudbu, která je jim příjemná.

Rozhodně doporučujeme sledovat také Facebook Porodnice FNO (@porodnicefno), protože zde naleznete nejen aktuální zprávy z Gynekologicko-porodnické kliniky, ale také například instruktážní video i rady k péči o jizvu pro maminky po císařském řezu nebo živé přenosy – povídání o kojení s laktační poradkyní, s gynekologickou fyzioterapeutkou o ženském těle před, během, a po porodu, povídání o novorozencích s primářkou Oddělení neonatologie či povídání s vedoucím lékařem porodních sálů.

Ohlédnutí za rokem 2020

Vedení Gynekologicko-porodnické kliniky Fakultní nemocnice Ostrava hodnotí uplynulý rok, navzdory stále se zhoršující koronavirové pandemii, dobře. „Mám radost a jsem velmi pyšný na personál naší kliniky, celý rok zvládli na jedničku. A přesto, že se část personálu i při dodržování všech protiepidemických opatření koronavirem nakazila a na čas musela zůstat doma, na provoz porodnice to nemělo negativní dopad a oddělení neomezilo provoz ani na jediný den,“ hodnotí uplynulý rok přednosta kliniky doc. MUDr. Ondřej Šimeta, Ph.D., MBA. „V první jarní vlně pandemie nás nepříjemně zaskočil zákaz otců u porodu. Jako první porodnice v ČR jsme usilovali o změnu tohoto necitlivého nařízení vlády týkajícího se zákazu otců a doprovázejících osob u porodu. Na rozdíl od ostatních porodnic jsme umožňovali přítomnost otců alespoň hned po porodu, když už to nešlo jinak. Díky tomu přijížděly využít služby naší porodnice ženy doslova z celé republiky a jsem moc rád, že náš postoj přispěl ke změně nesmyslného a škodlivého vládního nařízení. Z toho mám obrovskou radost,“ říká o tehdejší situaci přednosta kliniky.

Pozitivní je, že dlouhodobý pokles porodnosti, který je patrný v celé ČR, se naší porodnicí netýká. Celkem se tady v roce 2020 narodilo 2 347 dětí, z toho 1149 holčiček a 1198 kluků, 97 dvojčat a 2 trojčata.

Vedoucí lékař porodních sálů MUDr. Richard Špaček připomněl, že již od začátku vypuknutí koronavirové pandemie vyčlenila klinika jeden z porodních pokojů pro covid pozitivní rodičky, který je od zbývajících částí porodnice oddělen. „A pro covid pozitivní ženy po porodu máme vyčleněny pokoje na gynekologii, aby se nepotkávaly s ostatními rodičkami na porodním oddělení. I přes přísná protiepidemická opatření samozřejmě respektujeme individuální požadavky žen při vedení porodu,“ zdůraznil porodník

a dodal, že zřejmě dlouho nezapomene na svou službu v posledním dni roku 2020, kdy se během 24 hodin narodilo 17 dětí! „Rok 2020 byl sice náročný, ale povedla se nám spousta skvělých věcí a odešla odsud velká spousta spokojených maminek a krásných dětí. Přizpůsobili jsme se hygienickým nařízením a opatřením, standardy péče zůstaly i navzdory covidu zachovány, velice brzy se povedlo zařídit, aby otec dítěte mohl být s maminkou u porodu, a byla povolena také přítomnost dul u porodu. Nejdůležitější byla informovanost žen a komunikace těchto informací směrem ven z porodnice k maminkám a veřejnosti. Moc hezké byly i porody trojčátek,“ shrnuje hodnocení uplynulého roku.

Primářka Oddělení neonatologie FN Ostrava, které je součástí ostravského perinatologického centra, MUDr. Hana Wiedermannová připomněla, že loňský rok byl navzdory koronavirové nákaze úspěšný, rodilo se hodně donošených dětí, naopak poklesl počet dětí pod 1500 gramů. Na jednotce intenzivní a resuscitační péče bylo daleko méně i dětí s porodní hmotností nad 2500 gramů. „Zatímco v roce 2019 bylo na jednotkách intenzivní a intermediární péče hospitalizováno 892 dětí, v roce 2020 toto číslo kleslo na 800. Děti s porodní hmotností pod 1500 gramů jsme měli nejméně za posledních 10 let. Potěšitelné je i to, že obě loni narozená trojčata jsme mohli propustit poměrně brzy domů a děti velmi dobře prospívají,“ uvedla primářka Wiedermannová.

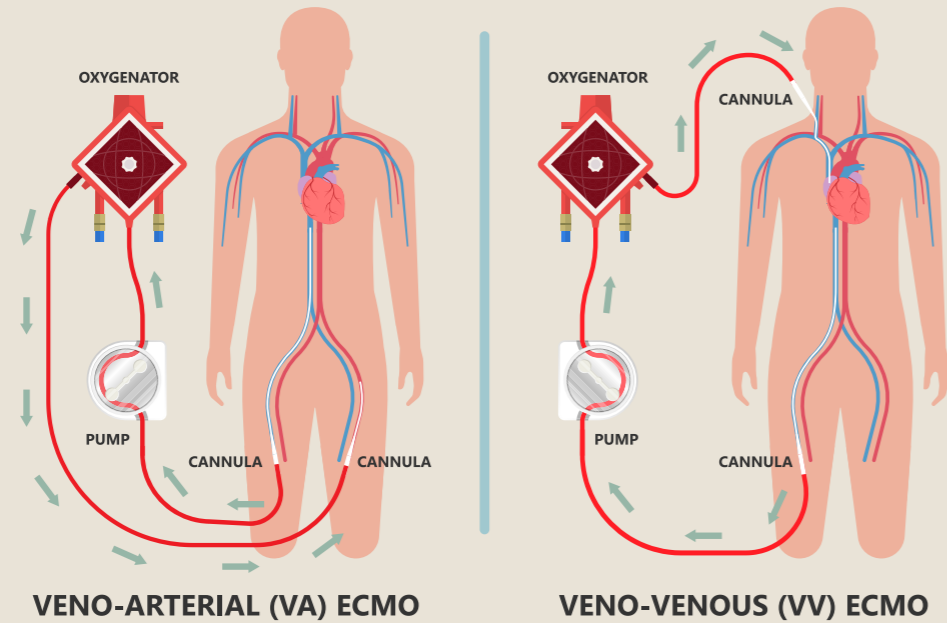
Nejmenší miminko, které bylo v péči neonatologů a bylo propuštěno do domácí péče, mělo pouhých 455 gramů. Naopak největší miminko roku 2020 mělo víc než desetinásobnou váhu, vážilo 5420 gramů.

Nejčastější jména dětí, narozených v roce 2020 ve FN Ostrava, byla u holčiček Eliška, Anna a Natálie, u kluků to byl Jakub, Jan a Matyáš.

Ing. Beáta KAPOŠVÁRY



EXTRACORPOREAL MEMBRANE OXYGENATION



Představujeme ECMO centrum FN Ostrava

ECMO centrum Fakultní nemocnice Ostrava je společným projektem Kardiochirurgického centra, Kliniky anesteziologie, resuscitace a intenzivní medicíny a Kardiovaskulárního oddělení Interní a kardiologické kliniky. Cílem je poskytovat komplexní péči o pacienty se selháním životních funkcí pomocí mimotělních metod ECLS (Extracorporeal Life Support) a ECMO (Extracorporeal Membrane Oxygenation), které dokážou tyto životní funkce nahradit nebo podpořit. Ročně je tato podpora použita zhruba u 40 až 60 pacientů.

Tyto metody zahrnují napojení pacienta na mimotělní krevní oběh, který umožňuje u nemocného pacienta plně zajistit jak funkci srdce, tak i funkci plic. Po napojení pacienta pomocí speciálních kanýl na přístroj je krev z jeho těla nasávána speciální pumpou, vedena do oxygenátoru, což je v podstatě umělá plíce. V něm se krev okysličuje a následně ji pumpa vrací zpět do krevního oběhu pacienta.

Podle toho, do kterých cév pacienta je systém napojen, rozlišujeme jednotlivé varianty zapojení a podpory. Záleží na tom, zda je postižena funkce plic, srdce nebo obojího. Existuje celá řada různých variant napojení, různých přístrojů a různých typů oxygenátorů, které se zvolí individuálně tak, aby co nejlépe vyhovovaly pacientově stavu. Jedná se o velmi invazivní, nákladnou a sofistikovanou orgánovou podporu, která je určena pro nejzávažnější případy orgánového selhávání kriticky nemocných pacientů. Metoda ECMO často přináší poslední možnost, jak pacientovi pomoci v situaci, kdy by bez této podpory zemřel. Technicky je nutné terapii poskytovat jen na jednotkách intenzivní péče nejvyšší kategorie se



zkušeným personálem. Vždy je nutné brát v úvahu, že je metoda provázena rizikem vzniku řady komplikací, a péče o tyto pacienty je velmi náročná.

ECMO se v Kardiochirurgickém centru FN Ostrava používá jako mechanická srdeční podpora od roku 2002. Indikací bylo nejprve pooperační srdeční selhání, v následujících letech se spektrum indikací rozšířilo o akutní infarkt myokardu, poinfarktový defekt septa komor, srdeční selhání na podkladě chloppenní vady či dekompenzace chronického srdečního selhání. Kromě těchto nejběžnějších indikací však používáme ECMO například u těžce podchlazených pacientů či pacientů s intoxikacemi léky. V těchto méně častých indikacích zaznamenalo Kardiochirurgické centrum FN Ostrava výrazný úspěch například u pacienta s akcidentální hypotermií s centrální teplotou 17 °C, kterého se podařilo úspěšně a bez trvalých následků zachránit. Jednalo se do té doby celosvětově o druhou nejhlubší úspěšně zvládnutou hypotermii publikovanou v literatuře. Množství pacientů, u kterých je ECMO použito jako mechanická srdeční podpora, postupně narůstá. V roce 2020 byla použita u 28 pacientů Kardiochirurgického centra.

Na Kardiovaskulárním oddělení Interní a kardiologické kliniky mohou být na ECMO napojeni pacienti již na angiolinece během koronární intervence.

Klinika anesteziologie, resuscitace a intenzivní medicíny (KARIM) FN Ostrava poskytuje péči pomocí metody ECMO přibližně od roku 2010 a byla spojena zejména s osobou doc. MUDr. Jana Mácy, Ph.D. V současnosti je ECMO program na KARIMU veden MUDr. Filipem Buršou, Ph.D. KARIM vždy úzce spolupracoval s Kardiochirurgickým centrem a od počátku byly mezi klinikami sdíleny nejen zkušenosti, ale i technické vybavení a speciální zdravotnický materiál.

Nejčastější indikace k ECMO podpoře na jednotkách intenzivní péče KARIM je náhrada funkce plic u závažného plicního selhání, kdy je pacient bezprostředně ohrožen na životě. Mimotělní oběh je pak poslední záchrana pro pacienty, kterým už plíce selhávají natolik, že nemohou pracovat ani s podporou běžně využívaného přístroje pro umělou plicní ventilaci.

První pacienti s podporou plic byli na KARIM hospitalizováni během chřipkové epidemie v roce 2010. Metoda ECMO se velmi významně prosadila během epidemie chřipky v celé Evropě i ostatních vyspělých státech. Díky ní bylo na světě zachráněno velké množství kriticky nemocných pacientů s chřipkou a ECMO získalo velmi pevné místo v moderní intenzivní péči a orgánové podpoře. Došlo ke změně paradigmatu, kdy se ukázalo, že těžké selhání plic je někdy pro pacienta efektivnější neřešit konvenční umělou plicní ventilací, ale že je vhodné částečně funkci plic zajistit mimotělním oběhem a plíce nechat „odpočinout“ a značně tak zlepšit podmínky pro obnovu funkce vlastních plic.

V roce 2016 bylo na KARIM hospitalizováno 8 pacientů s chřipkou typu A (H1N1), kteří by bez ECMO



podpory zemřeli. Většina pacientů kritický stav přežila a byla z nemocnice propuštěna k následné rehabilitaci a do ambulantní péče. Naše výsledky odpovídaly celosvětovému trendu s minimálním rozdílem v morbiditě (nemocnosti) a mortalitě (úmrtnosti). Mezi pacienty byli i lidé dlouhodobě napojení na ECMO s terapií přes 900 hodin, kteří během ECMO podpory rehabilitovali a byli při vědomí, což byl další posun v péči. ECMO bylo použito i u těžkých traumat hrudníku, kdy nebylo možné pro poraněnou plicní tkáň zajistit adekvátní ventilaci pacienta. A dále u celé řady pacientů s těžkým devastujícím bakteriálním zánětem plic (dominujícím původcem byl *Streptococcus pneumoniae*) a těžkým multiorgánovým selháváním, kde bylo nutno použít i náhradu funkce ledvin, nebo i jater pomocí další formy extrakorporálního oběhu.

V roce 2020 pečovalo ECMO centrum na Oddělení resuscitační a intenzivní medicíny (ORIM) o 25 pacientů na ECMO. Jedním z nejkomplicovanějších pacientů vůbec byl Nikolas, 16 letý chlapec, napadený smrtícím stafylokokem. Došlo u něj k těžkému respiračnímu selhání z důvodu bakteriálního zápalu plic s nutností napojení na mimotělní podporu plicních funkcí. Celkově byl Nikolas pacientem s nejdelším během ECMO ve FN Ostrava. Na ECMO podpoře strávil 64 dní. Právě v tomto případě byla použita náhrada nejen funkce plic, ale i ledvin a jater. V průběhu hospitalizace byl Nikolas navíc indikován k tzv. bezpumpové variantě ECLS podpory (PECLA) pomocí speciálního oxygenátoru, která byla zatím v České republice použita jen v několika málo případech. Na tuto podporu byl napojen 303 hodin. Klinický průběh Nikolase byl provázen řadou komplikací, a poškození plic bylo takového rozsahu, že muselo dojít i k operačnímu odstranění jedné plíce (pneu-

monektomii) během podpory ECMO. Nikolas je nyní v dobré kondici, v domácím ošetřování, s návratem do téměř plnohodnotného života.

Do ECMO programu FN Ostrava se samozřejmě promítla také pandemie covidu-19. ECMO se stalo nepostradatelnou možností léčby u pacientů s těžkým průběhem tohoto onemocnění. ECMO konzultační telefon byl rozšířen i o konzultace a management pacientů s onemocněním covid-19 z celého Moravskoslezského kraje. V současnosti je na tomto čísle k zastížení koordinátor intenzivní péče MSK nebo jeho zástupci. Agenda okolo covid-19 je mimořádně náročná a denně je potřeba vyřešit několik desítek konzultačních hovorů. I proto byl KARIM ECMO tým rozšířen na 6 lékařů, kteří si agendu předávají a společně situaci řeší. S diagnózou covid-19 bylo v roce 2020 napojeno na ECMO 17 pacientů s těžkým selháním plic.

ECMO program ve FN Ostrava se neustále rozvíjí nejen v péči o dospělé, ale také o dětské pacienty.

Taktéž se rozšiřuje spolupráce se Záchranou službou MSK. V případě potřeby jsou pacienti napojeni na ECMO přístroj ihned po příjezdu do nemocnice na Urgentním příjmu a další diagnostika a léčebné procedury probíhají již na ECMO podpoře. Další formou spolupráce se Záchranou službou MSK jsou sekundární transporty pacientů napojených na ECMO, kdy jsou tito nemocní s nezvratným poškozením srdce a běžící mechanickou srdeční podporou transportováni do transplantačních center (CKTCH Brno nebo IKEM Praha) k provedení transplantace srdce. Tyto transporty jsou organizačně i medicínsky velmi náročné.

ECMO centrum FN Ostrava úzce spolupracuje s ostatními pracovišti fakultní nemocnice, pokud to stav pacienta vyžaduje. Pro dobrý výsledek pacienta na ECMO podpoře je nezbytná mezioborová spolupráce lékařů, sester a perfuzionistů, což jsou vysoce kvalifikovaní technici mimotělního oběhu, starající se o přístroje ECMO v celé nemocnici. Dále je velmi náročná a důležitá odborná sesterská péče i součinnost s fyzioterapeuty. Pouze zajištění komplexního managementu, který zahrnuje terapii základního onemocnění, správnou indikaci a načasování ECMO podpory, úspěšný průběh ECMO fáze zakončené odpojením přístroje, a následné poskytnutí podpůrné terapie, je základní podmínkou toho, aby se pacient vrátil zpět do běžného života s žádným nebo jen malým omezením.

V současné době disponuje ECMO centrum FN Ostrava celkem 7 přístroji ECMO, které jsou podle potřeby sdíleny v rámci centra. Poskytuje také konzultace pro pacienty z celého regionu a případně i transporty pacientů na této podpoře. Od roku 2020 je ECMO centrum FN Ostrava součástí prestižní skupiny ELSO, které sdružuje ECMO centra z celého světa. Nejde jen o sdílení jednotné databáze pacientů, ale i o další možnosti výuky nebo zahraničních stáží a kurzů.

Za ECMO centrum FN Ostrava

MUDr. Filip Burša, Ph.D., staniční lékař Kliniky anesteziologie, resuscitace a intenzivní medicíny

doc. MUDr. Radim Brát, Ph.D., MBA, primář Kardiochirurgického centra

MUDr. Marian Branny, Ph.D., primář Kardiovaskulárního oddělení Interní a kardiologické kliniky



Prvenství našich traumatologů při operaci pažní kosti

Operační tým 3. chirurgické kliniky FN Ostrava, pod vedením MUDr. Romana Madeji, Ph.D., použil jako první v republice pro kontrolu správného ukotvení šroubu ve spodní části zlomené pažní kosti elektronický systém. Ten nahradil snímkování pomocí rentgenů, které se u těchto typů operací musí provádět v průběhu výkonu opakovaně.

„Po zavedení hřebu do kosti jsme do něj vložili radiofrekvenční sondu, která komunikuje se speciálním nástavcem – cíličem, a díky tomu jsme dokázali i dolní šrouby umístit naprosto přesně. Vše jsme neustále kontrolovali na monitoru přístroje, ke kterému byla sonda připojena. Doba samotné operace se tak nejen výrazně zkrátila, ale hlavně jsme v jejím průběhu nemuseli opakovaně použít rentgenové záření, jak je to u těchto operací obvyklé. Provedli jsme jen jeden snímek, abychom zkontrolovali první z navrtaných kanálů a poté až závěrečný pooperační, který prokázal, že oba spodní šrouby jsou v hřebu ukotveny správně,“ přiblížil průběh operace MUDr. Madeja. Podle něj nová metoda kontroly jištění hřebu v dolní části pažní kosti naprosto splnila očekávání operátorů

a elektronický systém, který vyvinula australská firma Austofix, se ukázal jako velmi přínosný.

Zlomeniny střední části pažní kosti se v dnešní době, až na vý-



jimky, musí operovat. Při tomto výkonu operatéri většinou používají hřeby, které jsou přizpůsobené tvarem a rozměry pro příslušnou oblast kosti. Aby se ale zvýšila jejich stabilita, je ještě nutné je zajistit šrouby. A vrtání kanálu pro jejich správné umístění se provádí většinou pomocí cíliče - tedy nástavce, který je připojený na hřeb. Tento krok je ale nutné dělat pod neustálou rentgenovou kontrolou, což zvyšuje zátěž pro pacienta i personál.

Zlomeninu pažní kosti si pacienti nejčastěji způsobí pádem z výšky, v zimě pak uklouznutím na náledí. Ale je i několik pacientů ročně, kteří musí na operaci poté, co si kost zlomí při poměrování síly v přetlačování rukou – tedy lidově řečeno při „páce“.

-red-



prof. MUDr. Jan Krhut, Ph.D.

Přednosta Urologické kliniky jmenován profesorem

Prof. MUDr. Jan Krhut, Ph.D. vede 15 let Urologickou kliniku FN Ostrava a zároveň přednáší na Lékařské fakultě Ostravské univerzity. Titul profesor mu udělila Vědecká rada 1. Lékařské fakulty Univerzity Karlovy v Praze. Prezident republiky jmenování podepsal 15. prosince 2020. Specializaci uznávaného lékaře je funkční urologie dospělých.

Prof. Krhut nastoupil do ostravské fakultní nemocnice v roce 1992, ihned po promoci na Lékařské fakultě Univerzity Palackého v Olomouci. Původně se chtěl věnovat ORL nebo gynekologii, nakonec si ale zvolil jako obor urologii. Už od počátku své profesní kariéry se zaměřuje na funkční urologii, která se zabývá zejména diagnostikou a léčbou poruch funkce močového měchýře a pánevního dna. V této oblasti dosáhl řady mezinárodních úspěchů. „Jako první na světě jsme například publikovali práci, která ukazuje, která centra v mozku se podílejí na řízení vyprazdňování močového měchýře. Při tomto výzkumu jsme použili unikátní spojení urodynamického vyšetření, které monitoruje funkci močového měchýře se synchronně prováděnou funkční magnetickou rezonancí mozku,“ uvedl prof. Krhut a pokračoval: „Výsledky našeho výzkumu byly publikovány v prestižním americkém časopisu *The Journal of Urology*. Myslím si, že i to přispělo k mému jmenování profesorem, které vnímám jako jakési zadoštiučinění, že ta skoro třicetiletá snaha posunout Urologické oddělení Fakultní nemocnice Ostrava na úroveň klinického pracoviště, byla alespoň částečně úspěšná.“

Profesor Krhut je milovníkem cestování a také chůze. Za jednu z nejlepších věcí, které ve svém životě udělal, považuje svatojakubskou pouť do Santiaga



de Compostela, kterou podnikl v roce 2016, a při níž přešel pěšky napříč celým Španělskem z Pyrenejí až ke břehům Atlantského oceánu. „37 dnů, 7 hodin a 15 minut byly mým dopravním prostředkem jen vlastní nohy. Můžu to všem doporučit. Je to naprosto dokonalý způsob, jak si vyčistit hlavu a prospět svému duševnímu zdraví. A to i pro ty, pro něž tato pouť nemá duchovní rozměr,“ uvedl prof. MUDr. Jan Krhut, Ph.D., přednosta Urologické kliniky FN Ostrava. Po jeho jmenování profesorem je tak v čele klinik a ústavů FN Ostrava už 7 lékařů s nejvyšší vědeckou hodností.

-red-

Radiodiagnostický ústav FN Ostrava má nového přednostu

Stal se jím prof. MUDr. Pavel Eliáš, CSc.

Obdobnou přednostenskou funkci vykonával v letech 1994 – 2013 na Radiologické klinice FN a LF v Hradci Králové, do nynějška byl tamtéž zástupcem přednosty pro výuku. Všeobecné lékařství vystudoval na Lékařské fakultě Univerzity Karlovy, kde promoval summa cum laude (s nejvyšší pochvalou, výborně - pozn. red.) v roce 1983. Původně se po vzoru svého otce chtěl stát internistou, což mu však tehdejší lokální poměry nedovolily, a tak se začal věnovat radiodiagnostickému oboru (dnes obor Radiologie a zobrazovací metody). Posledních 35 let svého tehdejšího rozhodnutí v žádném případě nelituje. Specializační vzdělání v oboru dokončil v roce 1991, o rok později obhájil kandidaturu. Docenturu na vlastní Lékařské fakultě UK získal v roce 1997. Profesorem radiologie se na Karlově univerzitě stal v roce 2003. Jeho jmenovací přednáška na II. LF UK byla věnována jeho dlouhodobému medicínskému „koníčku“, tedy prenatalní zobrazovací diagnostice vrozených vad pomocí ultrasonografie a magnetické rezonance. V roce 2006 si své specializační kompetence rozšířil atestací v neuroradiologickém oboru. Medicínskou činnost v Hradci přerušil několika zahraničními pobyty, například v berlínské Charité, v londýnském Hammersmith Hospital nebo na neuroradiologickém oddělení Univerzitní nemocnice ve švédské Umea. Od devadesátých let pracuje v různých funkcích ve výboru Radiologické společnosti ČLS JEP, v současné době je členem revizní komise. V roce 2006 se prof. Eliáš stal předsedou výboru České neuroradiologické společnosti a tuto funkci vykonává do současnosti. Oblíbenou činností

prof. Eliáše je postgraduální specializační i vědecká příprava mladších kolegů a také rád učí.

„Hlavním krédem pro vedení pracoviště Radiodiagnostického ústavu FN Ostrava je začátek onoho známého rčení, tedy ‚přej a bude ti přáno‘. Bylo by ale naivní nepřidat poznámku, nemůžeš to činit bez poznání, kdo je toho hoden, přitom začni u vlastní sebe-reflexe, nezapomeň, jak tě rodiče vychovali,“ definuje prof. Eliáš svou strategii vedení.

Prof. Eliáš je otcem tří dětí. „Jsem nadšeným obdivovatelem oné úžasně natěšené životní naivity svých dvou nádherných vnuček. V současné době jsem vášnivým, nicméně průměrným golfistou, stejně platilo pro dorosteneckou tenisovou kariéru. Velociped a lyžování (nikoli carvingové) patří k dalším mým záležitostem. Kromě odborné literatury málo čtu, v A-Z kvízu bych byl velmi průměrný. Celé pozdní dětství a mládí jsem strávil hraním na klavír, techniku jsem již dávno ztratil, nicméně odreagování, zejména v bluesové náladě, je jednou z mých základních životních potřeb. Společné hraní a zpívání s mou mladší dcerou a dalšími kamarády patří k nejšťastnějším chvílím, které prožívám,“ prozrazuje více z osobního života.

„Medicína je všude o dvou kůrkách, dobrá, průměrná, dokonce i špatná. Srovnávat ji se sportem není příliš vhodné, nicméně potřeba dobrých výkonů, pocit, že hrajeme stejně dobře, jako v sousedních krajích i zemích, je nesmírně žádoucí. Mé letité zkušenosti to dokazují. A já jsem teď připraven kopat za Baník, angažmá ve FN Ostrava považují za výzvu v tom nejlepším slova smyslu,“ uzavírá prof. MUDr. Pavel Eliáš, CSc.

Ing. Beáta KAPOŠVÁRY



prof. MUDr. Pavel Eliáš, CSc.



Nový náměstek ředitele pro techniku a provoz

Ing. Marek Tabašek, Ph.D. je absolventem VŠB – Technické univerzity Ostrava. Od roku 2001 působil v oblasti energetiky a v tomto oboru získal i doktorát. Za svou profesní kariéru se podílel na výstavbě budov a energetické infrastruktury v hodnotě miliard korun. Je také energetickým auditorem. Považuje se za ostravského patriota, a proto se rozhodl po letech práce na projektech v celé ČR a zahraničí vrátit zpět do regionu a pomoci rozvíjet Fakultní nemocnici Ostrava. Volný čas věnuje rodině, zahradě, kolu, golfu a horám.

Úkolem úseku náměstka ředitele pro techniku a provoz a jeho týmu je zajistit v nemocnici provozně všechno tak, aby se zaměstnancům dobře pracovalo a mohli poskytovat špičkové lékařské služby pacientům. Ke strategii a vizi v této oblasti uvedl:

„Chceme nám všem zajistit patřičné technické a pracovní zázemí. Postupně obměňujeme a modernizujeme technickou infrastrukturu včetně samotných budov v areálu nemocnice, to vše s ohledem na kapacity a finanční možnosti, které máme k dispozici. A nejde jen o potřeby zdravotnického personálu, ale hlavně o naše pacienty. Náš tým je ve spolupráci s Útvarem IT, Odborem vnitřní bezpečnosti a krizového řízení i dalšími připraven čelit těmto výzvám. Věřím, že se můžete opřít o naši odbornost a profesionální práci.“

Pro nás je prioritou soustavná příprava projektů, studií a koncepcí dle schváleného investičního plánu. V současné době máme hotový Energetický generel



nemocnice, na kterém bychom chtěli postavit stavební-urbanistický generel rozvoje nemocnice, tedy koncept, kam by naše nemocnice měla v následujících dekádách strategicky směřovat. Ve spolupráci s lékaři, odborníky a vedením FN Ostrava budeme řešit, jaké obory a lékařské směry by se měly rozvíjet a jakou nemocnici tady chceme mít v roce 2030, 2040 a 2050. Na základě tohoto generelu jsme schopni lépe a efektivně získávat peníze na financování tohoto rozvoje.

Zajišťujeme provoz a údržbu nejen v areálu v Ostravě-Porubě, ale i správu a provoz LDN v Klokočově. V rámci realizace máme „v běhu“ několik desítek menších a větších akcí. Nejviditelnější akcí je nyní zřejmě výstavba Psychiatrického pavilonu za více než 0,5 mld. Kč, která úspěšně pokračuje. Připravujeme velkou rekonstrukci na Klinice anesteziologie, resuscitace a intenzivní medicíny, finalizujeme projektovou dokumentaci na rekonstrukci nemocniční kuchyně a jídelen atd. Co se týče technického zázemí v nezdravotnické oblasti, tak nejobavější je asi parkování v areálu FN Ostrava. Připravujeme výstavbu velkého parkovacího domu a diskutujeme s Ministerstvem zdravotnictví a Ministerstvem financí možnosti financování tohoto

projektu. Je to komplikované, ale přesto věřím, že budeme úspěšní. Na střeše tohoto parkovacího domu a na dalších objektech v areálu navíc umístíme fotovoltaické panely pro výrobu elektřiny, abychom získali určitou energetickou nezávislost, a podpoříme tím oblast rozvoje obnovitelných zdrojů. V energetických úsporách nám pomáhají i dotace. Další budova, která dostane „nový kabát“, bude budova monobloku.

Na závěr bych uvedl, že pevně věřím v to, že se nám společně podaří udržet vysoký standard a FN Ostrava bude i nadále jedním z nejlepších zařízení svého druhu v ČR. Přeji nám všem v této těžké době pevně zdraví a pozitivní energii.“

-red-



Nový náměstek ředitele pro léčebnou péči

Doc. MUDr. Radim Brát, Ph.D., MBA je od roku 2003 primářem Kardiochirurgického centra FN Ostrava. Fakultní nemocnici zná velmi dobře, protože v ní pracuje více, než 30 let. V lednu tohoto roku byl jmenován na pozici náměstka ředitele pro léčebnou péči. Ve volném čase ho baví námořní jachting.

Jak vnímá tuto novou roli, která mu přibyla k vedení Kardiochirurgického centra?

„Úkolů, které mě čekají v této nové pozici, je určitě hodně. Momentálně je situace ovlivňovaná pandemií covidu-19, takže je nutné postarat se nejen o pacienty s covidem, ale zároveň zajistit, aby negativní dopad na necovidové pacienty byl co nejmenší. Z hlediska dlouhodobého považuji za nejdůležitější rozvojové projekty jednotlivých chirurgických oborů, které by měly vycházet ze strategií těchto oborů. Za klíčový z dlouhodobého hlediska považuji projekt rekonstrukce a rozšíření operačních sálů. V oblasti rozvoje léčebné péče bych se chtěl zaměřit hlavně na multioborové projekty. Považuji je za důležité. Myslím si, že v tomto má fakultní nemocnice velkou sílu a taky budoucnost. Jde o investice sdílené napříč obory. Příkladem takového projektu může být třeba robotická chirurgie.“

Moje první zkušenost za prvních pár týdnů v nové funkci je pozitivní. Byl jsem velmi mile překvapen vstřícností jednotlivých pracovišť nemocnice napří-



klad v souvislosti s covidovými opatřeními. Potěšila mě společná snaha lidí nejen z covidových jednotek vyřešit všechny problémy společnými silami.

Chci zůstat především kardiochirurgem. UVědomuji si, že skloubit toto poměrně náročné povolání s prací náměstka bude obtížné, ale jsem přesvědčený, že to půjde.“

-red-

Nový náměstek ředitele pro strategii

Doc. MUDr. Václav Procházka, Ph.D., MBA pracuje v ostravské fakultní nemocnici už 17 let. Je vedoucím lékařem Oddělení intervenční neuroradiologie a angiologie Radiodiagnostického ústavu FN Ostrava. V lednu tohoto roku byl jmenován náměstkem ředitele pro strategii.

Jak vnímá tuto novou roli?

„Z hlediska strategie rozvoje nemocnice je nutné stanovit, kam by se měla nemocnice ubírat. Nejen co budeme potřebovat v krátkodobém horizontu dvou až tří let, ale i ve střednědobém horizontu pěti let, a kde bychom měli být za deset let jak po stránce technologického rozvoje jednotlivých pracovišť, tak i po stránce personálního vybavení. Klíčovou vizí je týmová interdisciplinární spolupráce klinik, která už samozřejmě probíhá, ale je třeba ji definovat nově a podrobněji s ohledem na to, kam má nemocnice do budoucna směřovat. Je to pro mě výzva, na kterou se těším, je to zase jiná úroveň manažerského a strategického myšlení a řízení. Zároveň stále rád pracuji na pracovišti intervenční neuroradiologie, i když je nyní práce hodně. Vnímám, že je nemocnice stále v ohrožení kvůli pandemii covidu-19, která, jak pevně doufám, v blízkém horizontu odezní. Tlačíme však nyní před sebou velkou spoustu pacientů, kteří nemo-



hou přijít k plánovaným elektivním výkonům a čekají doma. A mezitím je potřeba plánovat další strategický rozvoj nemocnice i v tomto nelehkém období. Přeji si, aby naši zaměstnanci mohli už v klidu vydechnout a začali zase žít normálním životem bez covidu-19.“

-red-

Nový náměstek ředitele pro personální řízení

Mgr. Jiří Kocich, MBA je absolventem Matematicko-fyzikální fakulty Univerzity Karlovy v Praze a Nottingham Trent University UK. Od roku 1999 působil v managementech tuzemských i nadnárodních společností, kde se především věnoval tvorbě strategických řešení, marketingových taktických aplikací, parametrizaci salesových struktur a řízení lidského kapitálu.

Jaká je jeho strategie a vize v oblasti personálního řízení?

„Fakultní nemocnice v Ostravě byla pro mě vždy synonymem kvality, kterou tvoří, a největším bohatstvím nemocnice je právě lidský kapitál. Chci přispět k žádoucí saturaci vybraných oddělení, a to jak lékařským, tak současně nelékařským zdravotnickým personálem. Součástí HR strategie je zvyšování potenciálu našich zaměstnanců v oblasti medicínského, vědecko-pedagogického a manažerského růstu. Tvorba a implementace kariérního řádu přinese lidem také motivaci i zaslužené ohodnocení. Těším se na spolupráci! PER ASPERA AD ASTRAM!“

-red-



MUDr. Jiří Král, Ph.D.



PhDr. Karolína Stuchlíková, Ph.D.

Zvyšování vědecké erudice na Neurologické klinice

V roce 2020 úspěšně ukončili postgraduální studium a získali akademický titul Ph.D. dva kolegové z Neurologické kliniky FN Ostrava. V oboru Klinické neurovědy na Lékařské fakultě Masarykovy univerzity v Brně obhájil svou dizertační práci MUDr. Jiří Král a v oboru Ošetrovatelství na Vysoké škole zdravotnictva a sociální práce sv. Alžběty v Bratislavě získala titul Ph.D. staniční sestra JIP PhDr. Karolína Stuchlíková.

MUDr. Jiří Král, Ph.D. se ve své dizertační práci s názvem „Importance of CT scans in acute and subacute ischemic stroke“ (školitel doc. MUDr. Michal Bar, Ph.D.) věnuje hodnocení ischemických změn, tedy velikosti mozkového infarktu, u pacientů s mozkovou příhodou, kteří měli uzavřenou větší mozkovou tepnu. „Pomocí speciálního software jsme měřili na CT velikost ischemického infarktu a porovnávali jsme výsledky tohoto měření s hodnotami naměřenými radiologem na magnetické rezonanci. Díky tomuto výzkumu jsme jako první na světě prokázali, že tento software měří se stejnou přesností jako expert na magnetické rezonanci. Výsledek ze softwarového měření je hotový do minuty, kdežto práce radiologa je při hodnocení velikosti mozkového infarktu časově náročná a trvá i půl hodiny u jednoho pacienta. Takže pro výraznou úsporu času při měření rozsahu ischemických změn stačí, když si nemocnice tento software zakoupí. Funguje na každém rutinním CT, na kterém nemocnice běžně pracují,“ přibližuje Jiří Král unikátní výsledky své práce.

Cílem dizertační práce PhDr. Karolíny Stuchlíkové, Ph.D. s názvem „Fyzická a psychická zátěž u všeobecných sester při poskytování ošetrovatelské péče na vybraných ošetrovatelských jednotkách ve zdravotnických zařízeních“ bylo zmapovat míru subjektivní fyzické a psychické zátěže sester. Je to důležité z hlediska prevence této zátěže, protože nedostatek sester je celosvětovým problémem. Výzkum například ukázal, že u sester převažuje psychická zátěž nad

fyzickou, věk sester či délka vykonávané praxe nemá na psychickou ani fyzickou zátěž vliv. A nejmarkantněji zatíženou oblastí při fyzické zátěži je bederní páteř. Největší podíl na psychické zátěži sester má časový tlak, vysoká zodpovědnost za vykonání práce, únava a dlouhodobá únosnost pracovního nasazení se stejnou výkonností. „Nejnáročnější pro mě bylo publikovat v zahraničním časopisu s odpovídajícím impakt faktorem. V oboru ošetrovatelství je velkým problémem publikovat vědecký článek v indexovaných, natož v impaktových časopisech. Pokud nejste ve studijním týmu zejména s lékaři, tak se setkáte s mnohými obstrukcemi, které několikaletou cestu k získání této publikace provází. A bez řádné publikace vás nikdo k závěrečné obhajobě dizertační práce nepustí,“ podotýká Karolína Stuchlíková. „Nad doktorandským studiem jsem strávila nespočetné bezesné noci, ale ve výsledku to stálo za to! Získala jsem mnoho poznatků i zkušeností a kromě těžkých chvil i hodně radostných okamžiků,“ doplňuje tato staniční sestra, která se sama rozhodla rozšířit si takto své vzdělání.

Přednosta Neurologické kliniky doc. MUDr. Michal Bar, Ph.D., FESO a jeho zástupce pro vědu a výzkum MUDr. Ondřej Volný, Ph.D., FESO oběma kolegům upřímně gratulují a oceňují jejich profesionální přístup v náročném období, které bylo ovlivněno pandemií covidu-19.

Ing. Beáta Kapošváry



Poděkování od pacientů

Poděkování personálu Kliniky dětského lékařství v čele s MUDr. Jiřím Dudou

Od 5. 12. 2020 byla naše 13letá dcera Bára hospitalizována na OPRIP A (Oddělení pediatrické resuscitační a intenzivní péče) Kliniky dětského lékařství v kritickém stavu. Na týden byla uvedena do umělého spánku. Průběh nemoci byl těžký, dcera měla vysoké horečky, selhávaly jí důležité orgány. Lékaři diagnostikovali PIMS-TS. Netušili jsme, že dcera covid-19 v minulosti prodělala. Do té doby byla zdravá, v dobré kondici, věnuje se závodně aerobiku. Barča strávila v nemocnici 47 dnů a domů se nám vrátila 21. 1. 2021.



Lékaři i sestřičky z uvedeného oddělení odvedli skvělou práci, jsou to profesionálové na svém místě, s lidským přístupem. Přestože strávila Barunka v nemocnici 1,5 měsíce včetně Vánoc, nesla to statečně. Mohli jsme ji každý den navštěvovat kdykoliv přes den. Milé sestřičky i zdravotního bratra Lukáše o naši dcerku pečovali jako o „vlastní“ a Barunka si je oblíbila. Stejně tak pana doktora Dudu, který to s dětmi umí. MUDr. Duda nám ochotně odpovídal na naše dotazy a vysvětloval situaci, měl s námi rodiči soucit. Přestože jsme si prožili nelehké období, to nejhorší je snad za námi. Teď čeká Barunka dlouhá rehabilitace a rekonvalescence.

Jakůbkovi - rodiče Barunky

Poděkování zástupci přednosta Neurologické kliniky MUDr. Petru Honovi, MBA

Vážený pane MUDr. Hone,

dovolte mi, abychom Vám touto formou poděkovali za dlouholetou pomoc při péči o mého syna JIŘÍHO BOROVCE. Vaše profesionální péče a lidský přístup byly pro mě i jeho manželku velkou pomocí a zejména psychickou oporou. I díky této pomoci jsme dokázali pečovat o našeho Jirku až do konce jeho

dnů. Jste člověk, který je opravdu na svém místě. Nejenom, co se týká odbornosti, ale hlavně svým chováním, vstřícností, lidskostí a ochotou kdykoli poradit a pomoci.

Nesmírně si Vás vážím a jsem Vám za všechno moc vděčná.

Ještě jednou děkuji a přeji hodně zdraví, štěstí a úspěchů v profesionálním i osobním životě.

maminka M. Borovcová s rodinou



Vzpomínka na nestora vnitřního lékařství

Dne 14. 12. 2020 zemřel jeden z nestorů vnitřního lékařství Fakultní nemocnice Ostrava MUDr. Jindřich Šajnar, CSc. Byl jedním z lékařů, kteří celý svůj profesní život zasvětili rozvoji vnitřního lékařství a výchově mladých lékařů - internistů v naší nemocnici.

Jindřich Šajnar se narodil 24. března 1939 v Ostravě - Zábřehu. Po úspěšném ukončení studia na Lékařské fakultě Univerzity Palackého v Olomouci v roce 1962 nastoupil na Interní oddělení Krajské nemocnice s poliklinikou v Ostravě (později pod názvy SNSP, FNSP, v současnosti FN Ostrava). Po úspěšné atestaci v oboru vnitřního lékařství I. stupně (1965) a II. stupně (1968) se stal v roce 1971 zástupcem primáře Interního oddělení až do svého jmenování primářem nově zřízeného Oddělení funkční diagnostiky v roce 1983. V roce 1987 úspěšně obhájil na LF UP v Olomouci svou kandidátskou práci v oboru



Vnitřní nemoci na téma Dlouhodobé sledování nemocných operovaných pro nádor hypofýzy. Po zrušení samostatného primariátu Oddělení funkční diagnostiky v roce 1997 pokračoval až do roku 2009 ve funkci zástupce přednosta Interní kliniky pro výchovnou a vědeckou činnost.

Jako zástupce primáře interního oddělení odpovídal nejen za výchovu mladých lékařů, ale i za odbornou úroveň zdravotnic-

ké dokumentace. Mnozí starší lékaři si vzpomínají na jeho pověstné „žluté lístečky“ se specifikací zjištěných nedostatků, určených k nápravě.

Další celoživotní prioritou MUDr. Jindřicha Šajnara, CSc., byla pedagogická činnost. Jako pedagog působil 33 let na Střední zdravotnické škole v Ostravě, byl u zrodu Zdravotně sociální fakulty OU, která je předchůdkyní pozdější Lékařské fakulty OU a byl mnohaletým vedoucím Katedry vyšetřovacích metod a lékařské biologie na této fakultě.

Až do konce svého života se snažil o kontakt s nejnovějšími poznatky v lékařství jako pravidelný návštěvník Lékařské knihovny FN Ostrava.

Děkujeme za jeho celoživotní přínos k rozvoji vnitřního lékařství v naší fakultní nemocnici. Čest jeho památce.

doc. MUDr. Arnošt Martínek, CSc.



Mgr. Marika Bajerová

Obor fyzioterapie považuje za umění

Kdo? Mgr. Marika Bajerová, jedna z mála fyzioterapeutek v ČR, která se již 11 let specializuje na fyzioterapii těhotných a gynekologickou fyzioterapii. Inspirovaly ji významné české fyzioterapeutky, inspiraci hledala i v zahraničí. Říká, že měla štěstí na učitele a je za to velmi vděčná. Podílí se na výuce pro fyzioterapeuty, lékaře a porodní asistentky, přednáší na Univerzitách v Olomouci, Ostravě a v Brně. Vydává časopis Umění fyzioterapie. „S úžasem pozoruji, co všechno umí a musí lidské tělo zvládnout, jak rychle jsou ženy schopné se zahojit a pak fungovat!“ říká Marika Bajerová po půl roce práce v týmu Gynekologicko-porodnické kliniky FN Ostrava. O nově nastaveném konceptu úzké spolupráce fyzioterapeuta s lékařem, o významu a smyslu funkční mezioborové spolupráce, se dočtete v našem rozhovoru.

Je běžné, aby klinika či oddělení měla svého vlastního specializovaného fyzioterapeuta, který je na klinice neustále k dispozici?

Běžné to určitě není, v ČR jsme nejen mezi gynekologicko-porodnickými pracovišti průkopníky, ale jsem přesvědčena, že je to trend, který bude postupovat. Je podle mě logické, aby na specializovaných pracovištích byli vedle úzce specializovaných lékařů i specializovaní fyzioterapeuti. Abychom zvládali stíhat to rychlé tempo, kterým se medicína posouvá stále kupředu, je zapotřebí navázat se na lékaře a být s ním v přímé spolupráci. Komunikaci s ostatními specializovanými zdravotníky považuji za klíčovou. Stejně tak je nutný kontakt a spolupráce s porodními asistentkami. Největší benefit z toho mají pacientky. Na Gynekologicko-porodnické klinice má fyzioterapeut v multidisciplinárním týmu skutečně své plnohodnotné místo. Celý systém mé práce tady

je dobře vymyšlený, smysluplný a je plně respektující napříč všemi na naší klinice. Takto vypadá funkční myšlení v medicíně v praxi.

Takže rovnocenné partnerství mezi lékařem a fyzioterapeutem?

Je to tak, je to vzájemný respekt a spolupráce. Být tady platnou členkou týmu, být na té klinice doma a neustále k dispozici, to je přece tak přirozené! Účastním se schůzek lékařů, diskutujeme s lékaři a v případě konkrétního problému u pacientky jsem například přizvána i k operaci. Za tuto jejich otevřenost jsem jim nesmírně vděčná. Já se při tom, jak operují, také učím. Díky tomu pak přesně vím, co si u této pacientky mohu v rané péči dovolit a kam tu terapii případně mohu směřovat. A lékaři se rádi vzdělávají i ode mě, máme své klinické semináře, kde vzájemně o našich pacientkách diskutujeme. A stejně probíhá i spolupráce s porodními asistentkami. Lé-



kaři i porodní asistentky mají možnost sledovat mě při práci jak v ambulanci, tak na lůžkách. Zajímá je, co jsem schopná s pacientkou udělat dál, kde já vidím problém, jak pacientky vyšetřuji, jak vedu terapii a jak jsem pacientce mohla pomoci a posunout ještě dál výsledek jejich snažení. Po této stránce mi to přijde naprosto smysluplné, účelné a vysoce racionální. Ukazuje se to i na příkladu z praxe u rizikových maminek s potížemi na pohybovém systému, kdy se trápí různými bolestmi, které je omezují v těhotenství. Ne vždy je někde na rehabilitace přijmou. Ale tady mají k dispozici lékaře, porodní asistentku i mě, a může se stát, že i já zjistím u té maminky nějaký problém a maminku pak předávám do rukou lékaře. A naopak ženy s normálním průběhem těhotenství, které trápí nějaké bolesti, kvůli kterým jsou často i hospitalizované, a lékařem není zjištěn žádný nálezný, jsou odeslány na vyšetření ke mně. Já pak pátrám po příčinách bolesti a často se ukáže, že opravdu tkví na úrovni tzv. funkčních myofasciálních potíží, na úrovni kloubních blokády v oblasti pánve a páteře.

Ale nestaráte se jen o těhotné. Můžete, prosím, vyjmenovat celé spektrum Vaší péče?

Naše ambulance gynekologické fyzioterapie je přímo zaměřena na ženy, které jsou v péči lékařů Gynekologicko-porodnické kliniky FN Ostrava, aby bylo vše ucelené. V ambulanci pečuji kromě těhotných žen o ženy s projevy endometriózy charakteru bolestivé menstruace, bolestivého pohlavního styku, bolesti při vylučování. Dále o onkogynekologické pacientky v pooperačním období a pacientky po gynekologických operacích, které mají bolestivé potíže. Pak o ženy, které jsou po gynekologické stránce zdravé,

ale mají určité akutní nebo chronické pánevní bolesti. Mezi tyto pacientky se řadí i dětská klientela. Dále pečuji v ambulanci o ženy po porodech, které mají poporodní poranění hráze, které je propojené ještě s určitými funkčními urogynekologickými problémy charakteru například inkontinence moči. To je tedy ambulantní oblast poskytované péče.

A v oblasti lůžkové péče docházím v rámci prevence vzniku srůstů na JIP k ženám, které jsou čerstvě po operaci. Dále docházím na Oddělení gynekologické a gynekologické operaci. A na Oddělení šestinedělí a rizikové gravidity docházím především za ženami po porodu císařským řezem. Snažím se o to, aby každá žena, která císařským řezem porodí, měla se mnou alespoň jednu konzultaci, kdy můžeme společně probrat instruktáž k jizvě a jak o sebe pečovat. Protože je to velká rána a vždy je dobré brát v potaz, že každá jizva na těle může být do budoucna potenciálním zdrojem i vzdálenějších potíží na pohybovém systému. A ještě pečuji o ženy po porodech vakuumextrakcí nebo s větším poraněním v oblasti hráze. Učím ženu jak o tu hráz pečovat, aby dobře prožila šestinedělí a i dobu po něm.

Srůsty v dutině břišní jsou u žen po operacích velké téma, protože způsobují spoustu bolestivých potíží. Mám pocit, že se o nich dostatečně nemluví.

Ano, je to jedna z oblastí, kterou na klinice společně rozvíjíme. Pokud srůsty mají vzniknout, tak vzniknou první hodiny po operaci. Když je do 24 hodin poskytnuta určitá adekvátní péče, zaměřená na zlepšení





posunlivosti jednotlivých tkání, na dýchání a na polohování, tak výzkumy ukazují možnost výrazného snížení rizika vzniku adhezí, tedy srůstů, v břišní dutině. V tomto mi pomáhá být přítomna právě těch operací, protože vidím, co přesně operátor v těle provedl. V pooperační péči jsem stále v kontaktu s lékařem a jakoukoliv novou techniku, kterou zavádím, konzultuji s lékaři.

Tohle zní skvěle. Vy, jakožto fyzioterapeut, vidíte u pacientky všechno, co jí s tělem provedli, a pak s tím můžete pracovat. To, že vám lékaři umožní „hledět jim pod ruce“ přímo u operací, není asi zcela běžné, že?

Ano, je to nový a moderní koncept péče. Vychází z velké důvěry a snahy přinést pacientce co největší užitek. Logika bolestivých poruch se mi pak mnohem lépe čte, když vím, jaký příběh tam proběhl, když vidím konkrétně, jak ta operace vypadá. Některé onkologické operace trvají mnoho hodin a jsou pro pacientku opravdu náročné. Lékař, který vede operaci, mě informuje, že například museli vyvíjet větší tah v určité oblasti, že se mám připravit na to, že mi pacientka asi bude hlásit, že jí to tam více bolí, bude to asi nateklé. Je to změněný způsob práce s bolestí jako takovou, protože bolest má vždycky vést k určité opatření, má určitý informační charakter. Snažíme se na to podívat funkčně. Takto nastavená péče je naprosto krásná.

Říkáte, že učíte pacientky rozpoznávat, co bolí a jak s tou bolestí naložit.

Ano, je to jedna z cest, kterou pracuji. Učím pacientky, jak k bolesti přistupovat, jak pochopit bolest jako takovou. V tomto ohledu je třeba pacientkám vždy pomoci. Určitou bolest je potřeba přijmout, abychom se v terapii posunuli dále. A tady je nutné rozpoznat charakter bolesti, co je třeba bolest svalů vznikající při zatížení, což prostě zcela odstříhnout nelze, takže pacientka se může uklidnit, to nebolí orgán uvnitř. Nemusí se bát. Je to i práce se strachem ze strany pacientek, protože mají velkou obavu, aby si neublížily. Uklidním je, naučím je co dělat, aby ta bolest nebyla, pomohu jim a vedu je k tomu, jak přistupovat samy k sobě. Pochopila jsem, že naprostý základ pro práci s jakoukoliv pacientkou, bez rozdílu věku či diagnózy, je v prvé řadě pacientku uklidnit. Protože teprve v tom nabytém klidu může nastoupit léčebná terapie a případné samouzdravné procesy. Protože autoregulační mechanismy v těle jsou. A další věc je přijetí daného stavu. A nikdy se s nikým nesrovnávat. Srovnávání nikam nevede. Myšleno jak ze strany pacientek, tak ze strany nás zdravotníků. Každý jsme tak individuální!

Těhotná pacientka, kterou jsem fotila při Vaší práci, řekla, že bude nakonec chtít родit tady u nás. To je asi nejlepší situace, když už je paci-

entkou naší kliniky a staráte se o ni během těhotenství?

Ano, je to tak. Zatím každá těhotná žena, která dochází ke mně, zjistila, že se cítí v naší péči velmi dobře, má pocit bezpečí a jistoty, a oproti původnímu plánu rodit jinde se rozhodla родit tady. U některých žen se mi daří být přítomna i u jejich porodu včetně porodů císařským řezem, když je potřeba. To je pro mě zásadní téma, tvořím pak terapii na míru, protože vidím, že jsou různé přístupy, jak vést císařský řez a opět mi to dává logiku věci, proč se ženy v pooperačním období i z horizontu několika měsíců či let trápí s určitými potížemi. Já jsem to potřebovala vidět a pochopit. Přítomnost u vaginálního porodu i u porodu císařským řezem mi umožňuje chápat celou fyziologii, případně patologii, a na základě toho stanovit tu péči tak, aby byla nejen individualizovaná, ale s pochopením celé věci. A žasnu, co všechno jsou naše těla schopna zvládnout!

O Vaší péči je obrovský zájem. Máte vynikající reference, jste srdcař a nadšenec, máte svou vlastní praxi, vydáváte velmi úspěšný odborný časopis. Jak se stalo, že jste začala pracovat ve FN Ostrava?

Spolupráce s klinikou probíhala již dříve v podobě kurzů pro fyzioterapeuty, porodní asistentky a lékaře, které organizují už dlouho a na které jezdili přednášet kolegové z kliniky. A v jednom okamžiku se otevřela možnost hlubší spolupráce, která mi prostě dávala veliký smysl a kvůli které jsem dokonce omezila i svou soukromou praxi. Práce je nad hlavu, kolegové na klinice tvrdí, že by mě chtěli naklonovat (smích). Jsem šťastná za tuto práci, protože mi přináší radost.

Prozradíte, jaké máte na klinice další plány?

Oblastí, kde chceme péči posunout ještě o kus dál, je mnoho. Velkou výzvou je tzv. pre-rehabilitace, tzn. příprava žen s onkologickým onemocněním na náročný chirurgický výkon. Taková operace se totiž svou náročností na tělo dá přirovnat k zátěži při maratónu a na ten by se přece každý snažil připravit. Velký prostor je i v pomoci pacientkám s těžkým stupněm endometriózy, které někdy mají skutečně devastující bolesti a funkční poruchy pánve a břicha. A samostatnou kapitolou jsou těhotné ženy, na kterých se dnes až příliš často projevuje sedavý způsob zaměstnání, který jim ve finále může zhatit jejich sny o přirozeném porodu.

Co byste ráda sdělila na závěr?

Nesmírně si vážím funkčního myšlení, které tady mají lékaři, kteří se mnou spolupracují, včetně těch nejbližších porodních asistentek a dalších zdravotních sester, které jsou se mnou v kontaktu. A jsem velmi vděčná za tu otevřenost, ochotu vzájemně si naslouchat, ochotu vzájemně se posouvat, protože tak, jak mě zvou, abych byla přítomna lékařského vyšetření a lékařských zákroků, zvu i já je, a je to nehraný zájem. Je to opravdu ryzí zájem o to obohatit sebe navzájem. To je něco krásného. A děkuji přednostovi kliniky doc. Šimetrovi, že se nebál být v tomto ohledu v naší republice první. Pro mě je to dar. Děkuji!

K tomu není co dodat... Děkuji za úžasný rozhovor a klientkám naší Gynekologicko-porodnické kliniky Vás moc přeji! Ať se daří pořád tak radostně!

Ing. Beáta KAPOŠVÁRY





MUDr. Aleš Foltys, Ph.D., MBA (vlevo)

Covid zastavil plánované operace

Už během minulého roku došlo kvůli pandemii koronaviru ve všech nemocnicích k omezení neakutních operací a dalších odkladných výkonů. Lékaři tak museli odložit naplánované zákroky tisícům lidí, aby zajistili rezervy lůžek i personálu pro pacienty s onemocněním covid-19 i pro jinou akutní péči. Odkládání plánovaných operací pokračovalo i v novém roce, takže nemocnice budou mít co dohánět. S primářem 2. chirurgické kliniky Fakultní nemocnice Ostrava MUDr. Alešem Foltysem, Ph.D., MBA si povídám nejen na téma „covid“. Mimochodem, sám toto onemocnění prodělal se středně těžkým průběhem.

Jak zasáhl covid do provozu chirurgické kliniky?

Covid zasáhl do chodu naší kliniky výrazně. Kvůli covidu se omezil provoz i počet zaměstnanců. Někteří byli nemocní, jiní v karanténě, takže jedno oddělení máme zavřené už několik měsíců. I Centrum dětské traumatologie a chirurgie bylo dlouhodobě uzavřené, protože z něj byla vytvořena covidová jednotka. Někteří naši lékaři museli na této jednotce pomáhat. To vše komplikovalo organizaci chodu kliniky. Píšu operační programy, rozdělují pacienty na sály, jednotku intenzivní péče a oddělení, rozdělují příjem pacientů, kontroluji zařazování akutních operací a podobně. Na jaře minulého roku to byl navíc určitý stres z neznámého, obava, jestli tu nemoc dostaneme a jaký průběh bude mít. I komunikace s pacienty, které jsme rušili z operačních programů, byla komplikovaná. Lidé se domáhali svého plánovaného výkonu, bylo třeba jim to vysvětlit. Opravdu náročná organizace práce. Složitě bylo i sestavování operačních programů, když se omezil ze dne na den sál nebo nebyl na druhý den k dispozici anesteziolog. Vše se řešilo za pochodu, vše se stále měnilo a ne-

dalo se nic pořádně naplánovat. Ale v chirurgii nikdy nejde všechno naplánovat tak, aby to bylo na 100%, protože člověk neví, kolik přijde akutních věcí, kolik lidí se zhorší nebo někdo nepříjde, protože onemocní. Chirurgie je běh na dlouhou trať.

Ale nyní je situace už o něco lepší, ne?

Na začátku února byly covidové jednotky na naší klinice zrušeny a uvolněny pro normální provoz kliniky, ale chybí střední zdravotnický personál. Centrum dětské traumatologie a chirurgie je již zase pro dětské pacienty otevřeno. Klinika jede v omezeném provozu, takže se operují onkologičtí i akutní pacienti, a provádíme plánované operace dětí. V tomto systému jedeme už asi půl roku. Zatím se plánované nebo odložitelné operační výkony, například kýly, bariatrické operace či nekomplikované žlučníky, stále odkládají.

Takže čekací doby na tyto plánované operace se stále prodlužují?

Bohužel, pořád musíme držet volné kapacity pro případné pacienty s onemocněním covid-19 jak z naše-

ho kraje, tak eventuálně z kraje, který by byl přetížen z hlediska kapacity covidových lůžek.

Jak často operujete pacienty s onemocněním covid-19?

Někdy operujeme u covidových pacientů komplikace plicních pneumonií, například hnisavé komplikace v dutině hrudní, nebo akutní operace, například zánět slepého střeva. Tyto pacienty operujeme v ochranných oblecích a dalších ochranných pomůckách, jako jsou brýle, štíty, návleky na botách a dvojce rukavice, což je velice nekomfortní.

Jste uznávaný chirurg, v ostravské fakultní nemocnici pracujete s menší přestávkou téměř 26 let. Můžete nám popsat nějaké milníky Vaší dosavadní profesní cesty?

Doktorem jsem chtěl být již od dětství. Po absolvování Lékařské fakulty Univerzity Palackého v Olomouci v roce 1992 jsem nastoupil na Chirurgickou kliniku FN Ostrava, zapojil jsem se hned jako chirurg také do vzniklého Transplantačního centra. Kromě atestací v oboru chirurgie jsem si udělal také nástavbové atestace z intenzivní medicíny, onkochirurgie

a nutriční licenci. Zabývám se především břišní chirurgií, laparoskopickou chirurgií a operativou nádorů slinivky břišní. V roce 1998 jsem provedl první bandáž žaludku v Moravskoslezském kraji, a tím začala ve FN Ostrava éra bariatrické chirurgie, kterou jsme dále rozvíjeli. Chirurgie je pestrý obor, všechno je výzva, dělám v něm už téměř 30 let a pořád mě to baví. Mám radost, když se vše podaří a mohu člověku pomoci. Vždy se snažím pro pacienta udělat maximum, zvrátit nepříznivou situaci lidí ve vážném či kritickém stavu, ale ne vše lze ovlivnit a ne vždy se vše podaří. Když se něco nepodaří, tak se tím člověk trápí, přemýšlí, zda udělal všechno správně a nemohl něco udělat lépe, ale to k tomu patří.

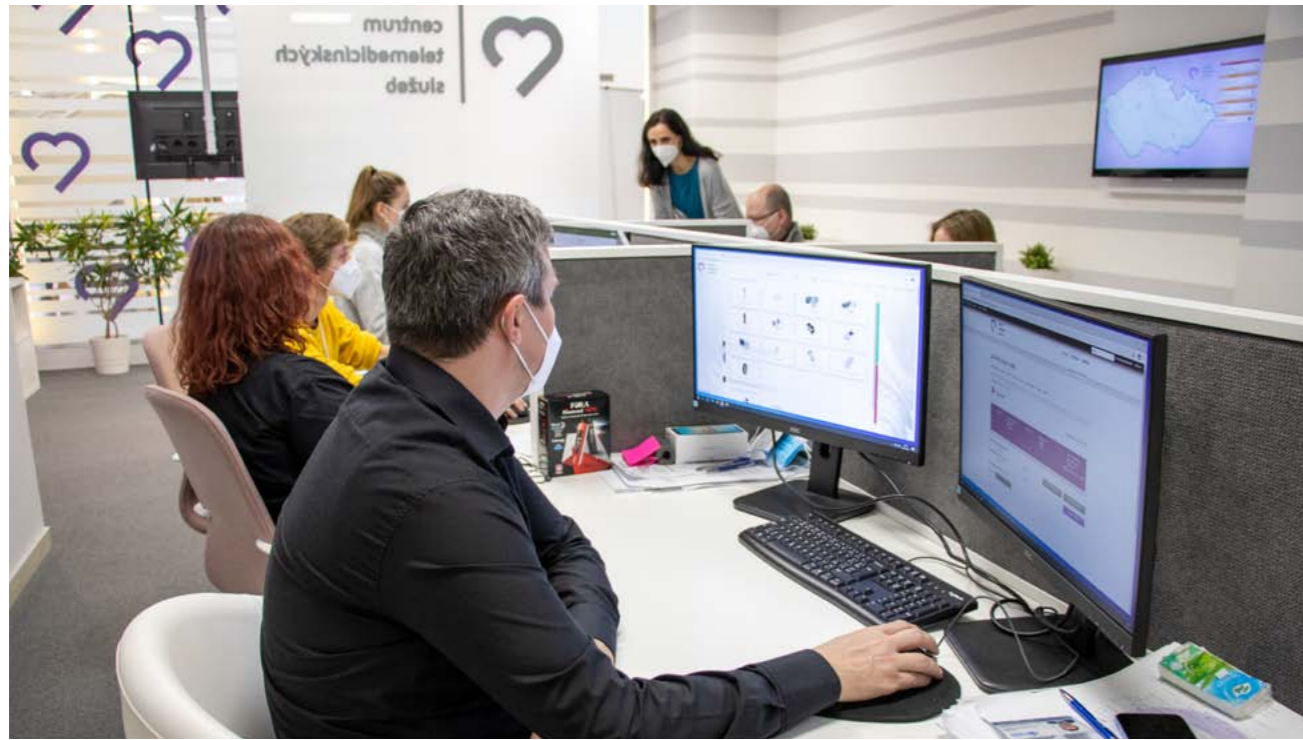
Co byste sdělil čtenářům na závěr našeho rozhovoru?

Co se týče covidu, tak to prostě musíme vydržet. Věřím, že očkování situaci zlepší, ale bude to ještě nějakou dobu trvat.

Děkuji za rozhovor a přeji, ať se daří, a ať už můžete zase normálně operovat i plánované výkony!

Ing. Beáta KAPOŠVÁRY





Telemedicína aneb zdraví pod kontrolou

Vzdálený monitoring zdravotního stavu pomocí moderních technologií z pohodlí domova, méně návštěv v ambulanci lékaře, okamžitý přístup a reakce lékaře na naměřené hodnoty. Pro lékaře přehled o změně zdravotního stavu pacienta. Pro pacienta i jeho blízké více jistoty a bezpečí. To je telemedicína. Obor, který je současným trendem v péči o pacienty.

Letos v polovině ledna uplynul právě rok od slavnostního otevření odborného telemedicínského pracoviště v prostorách respira FN Ostrava, které vzniklo na základě partnerství FN Ostrava, Lékařské fakulty Ostravské univerzity (LF OU) a Ústavu vývoje a klinických aplikací (provozovatele Národního dohledového centra). Centrum telemedicínských služeb (CTS) v roce 2020 vzdáleně pečovalo o více než 900 pacientů. Vznik centra podpořil také Moravskoslezský kraj a Ministerstvo zdravotnictví ČR, ze zdravotních pojišťoven pak jako první RBP, zdravotní pojišťovna. S tou centrem již v roce 2019 zahájilo jedinečný telemedicínský projekt Šance pro srdce, zaměřený na léčbu pacientů s vysokým krevním tlakem.

LF OU, jako jeden z partnerů, podporuje aktivity CTS zapojením svých studentů v rámci vzdělávacího a edukačního střediska pro telemedicínu a podpory vědy a výzkumu telemedicínských aplikací v klinické praxi. „Vzhledem k tomu, že používání informačních a komunikačních technologií při poskytování zdravotních služeb na dálku formou tzv. telemedicíny a distanční léčby čeká velká budoucnost a významný rozvoj, plánujeme do projektu zapojit i studenty a mladé kolegy, v jejichž výchově má v rámci ČR ostravská

lékařská fakulta vedoucí pozici. Uplatnit se přitom mohou nejen studenti a absolventi všeobecného lékařství, ale i nelékařských oborů a studijních programů, kterých má naše fakulta celou řadu,“ přibližuje spolupráci s ostravskou lékařskou fakultou děkan LF OU doc. MUDr. Rastislav Maďar, PhD., MBA, FRCPS.

Na Klinice hematologie FN Ostrava využívají telemedicínskou péči také vybraní hematologičtí pacienti podstupující aktivní léčbu. Ti jsou ohroženi infekčními komplikacemi spojenými s léčbou. Nejzávažnější život ohrožující komplikací je febrilní neutropenie, u které by měla být nejdříve do 2 hodin od prvních projevů zahájena léčba antibiotiky a pacient musí být většinou hospitalizován. Již od 1. března 2018 si tyto pacienti v pohodlí domova pravidelně měří krevní tlak a tělesnou teplotu – tedy fyziologické funkce, upozorňující na podezření z nastupující možné sepse. Že je telemedicína užitečným nástrojem ke zvýšení bezpečnosti vysoce rizikových hematologických pacientů, potvrzuje i MUDr. Tereza Popková: „Během dvouletého trvání projektu telemedicíny na naší klinice jsme svědky toho, že jednoduché měření základních vitálních funkcí zvyšuje bezpečnost našich rizikových pacien-

tů. V případě potřeby jsme při telefonické konzultaci schopni navrhnout postup řešení, ordinovat léky, a v krajních případech i zorganizovat převoz k hospitalizaci. Přístroje jsou uživatelsky přívětivé, a ani klienti dříve narození s jejich zacházením ve většině případů nemají obtíže. A pokud se nějaký problém objeví, kolegové z Národního dohledového centra jsou vždy ochotně nápomocni.“

Naměřené hodnoty jsou šifrovány a odesílány prostřednictvím aplikace v mobilním telefonu pacienta do portálu dohledového centra. Pokud si pacient naměří hodnoty mimo stanovený interval, je spuštěn alarm, na který je určený lékař ihned upozorněn formou SMS. Lékař zkontroluje portál v reálném čase z jakéhokoli zařízení s připojením k internetu a reaguje aktivní komunikací s nemocným.

Hematoonkologičtí pacienti budou na Klinice hematologie FN Ostrava vzdáleně monitorováni ještě další dva roky v rámci projektu OP VVV „SMART technologie pro zvyšování kvality života ve městech a regionech“. Za tuto dobu bude získáno dostatečné množství validních dat k prezentování výsledků této jedinečné studie v odborných člancích.

Předběžné výsledky projektu byly již prezentovány na 61. setkání Americké hematologické společnosti na Floridě v prosinci roku 2019, jak dodává MUDr. Katarína Hradská: „Prezentace výsledků je důležitou součástí projektu, a je o ně zájem. Ze zkušeností z mezinárodních kongresů lze usoudit, že se jedná o jedinečný projekt nejen v rámci hematologické komunity.“

CTS realizovalo za uplynulý rok také například monitoring pacientů s hypertenzí, se srdeční arytmií nebo pacientů s poruchou spánku - spánkovou apnoe, a dále děti s kardiovaskulárními či respiračními onemocněními.

Náměstek ředitele FN Ostrava pro vědu, výzkum a výuku doc. et doc. MUDr. Petr Vávra, Ph.D., který je rovněž předsedou Odborného kolegia Centra telemedicínských služeb, dodává: „Vedle již běžících

projektů začalo Centrum telemedicínských služeb počátkem roku monitorovat pacienty z naší diabetologické ambulance a připravuje k realizaci další projektové návrhy, které předložili zástupci klinik FN Ostrava a byly vybrány a schváleny k podpoře Odborným kolegiem CTS. Tyto projekty se týkají jak přenosu numerických hodnot, tak rovněž přenosu obrazových dat v medicíně. Současně v nejbližších týdnech bude formulována další výzva k přednostům a primářům k zaslání nových projektových námětů.“

Připravuje se také monitoring pacientů po úrazech dolních končetin, kteří jsou hospitalizováni na 3. chirurgické klinice FN Ostrava. Monitoring se bude provádět pomocí moderních technologií chytrých (smart) senzorických vložek do bot.

Na otázku, jaké možnosti úlevy v době pandemie covidu-19 přetíženému zdravotnictví nabízí telemedicína a moderní technologie, odpovídá ředitel Ústavu vývoje a klinických aplikací Ing. Norbert Schellong, MPH: „Jsem nesporně rád, že se po roce fungování centra telemedicínských služeb ve FN Ostrava potvrzuje, že se telemedicína stává nezbytnou součástí monitoringu a diagnostiky zejména chronicky nemocných, dále potom rizikových skupin pacientů, například chronicky nemocných dětí. Obzvláště v době pandemie se ukazuje, jak jsou moderní technologie a možnost sledovat pacienta na dálku klíčové. Zejména pro schopnost reakce a intervence ze strany lékařů tak, abychom drželi kvalitu péče a prevenci pacientů, které nemůžeme vidat, ať už z časových důvodů nebo například kvůli karanténě. Chci poděkovat jak bývalému, tak současnému vedení Lékařské fakulty Ostravské univerzity, že se do projektu aktivně zapojuje a mohu slíbit, že tento rok chystáme několik zajímavých projektů s dalšími klinikami ostravské fakultní nemocnice, a tím se staneme lídry v této oblasti nejen v Moravskoslezském kraji, ale i v celé ČR.“

Pavína Weissová,
Centrum telemedicínských služeb FN Ostrava
Ing. Beáta Kapošváry





Obnovení akreditačního řízení k programu Všeobecné lékařství

Národní akreditační úřad obnovil akreditační řízení o udělení akreditace k magisterskému programu Všeobecné lékařství. Vedení ostravské lékařské fakulty na konci ledna dokončilo definitivní úpravy a prostřednictvím Ostravské univerzity zaslalo upravený akreditační spis k novému posouzení. V následujících měsících by měl Národní akreditační úřad o udělení akreditace rozhodnout. „Pevně doufám, že všechny provedené změny a současně nastavení dlouhodobého systému povedou k získání akreditace studijního programu Všeobecné lékařství. Pokud akreditaci získáme, počítáme s nástupem mediků do prvního ročníku od letošního září,“ doplňuje děkan lékařské fakulty Rastislav Maďar.

Na úpravách akreditačního spisu pracovala fakulta v úzké spolupráci s univerzitou i ostravskou fakultní nemocnicí. Jedním z hlavních pilířů spolupráce bylo i personální posílení fakulty. Lékařská fakulta společně s fakultní nemocnicí uzavřely novou rámcovou smlouvu o spolupráci, díky které došlo k účelnému propojení organizační struktury obou institucí, které zároveň přijaly řadu dalších systémových opat-

ření, jež by měly garantovat požadovanou kvalitu akademiků a její udržitelnost. V uplynulých měsících zároveň nastoupila do fakultní nemocnice také řada respektovaných lékařů, kteří mají bohaté pedagogické i vědecko-výzkumné zkušenosti.

K velkému pokroku došlo také v oblasti vědy a výzkumu. Během minulých měsíců vzniklo na fakultě nové vědeckovýzkumné Centrum zdravotnického výzkumu, které bylo zakomponováno i do Statutu Lékařské fakulty Ostravské univerzity. Toto centrum sdružuje vědeckovýzkumné týmy jednotlivých oblastí zdravotnického výzkumu k dosažení maximální excelence a konkurenceschopnosti vědeckovýzkumné činnosti a mezioborové spolupráce. K motivaci k vědecké činnosti jistě přispějí i granty pro nové vědce a vědecké týmy, které vypsala fakulta společně s nemocnicí na začátku tohoto roku. „Naším cílem je v budoucnu nejen výchova vlastních doktorandů, docentů a profesorů, ale také přivedení špičkových vědeckých týmů,“ uzavírá děkan Rastislav Maďar.

Ing. Hana Hanke, tisková mluvčí Lékařské fakulty Ostravské univerzity

Nové plastináty umožní nahlédnout do lidského těla

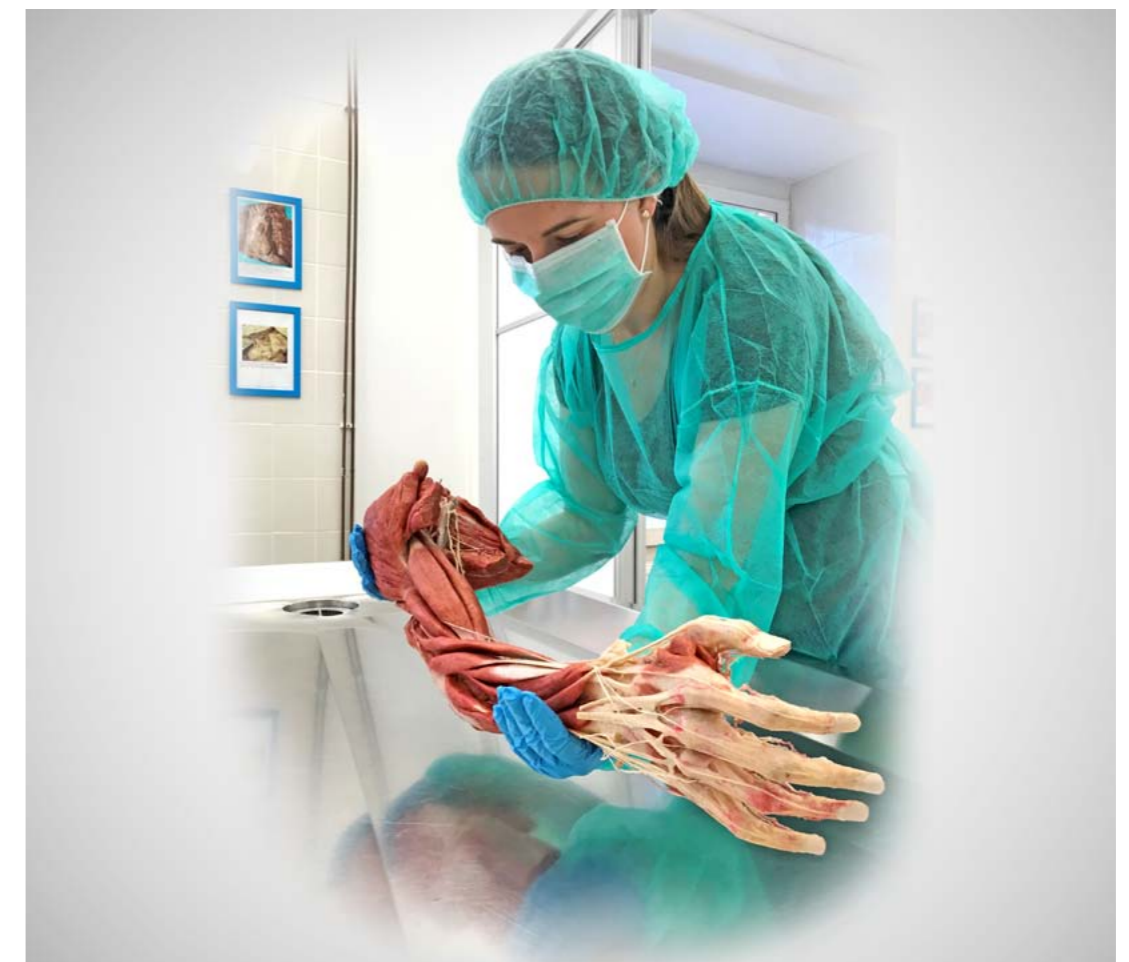
Lékařská fakulta Ostravské univerzity plánuje pro své studenty pořídit plastinované lidské tělo a končetiny. Fakultě se podařilo na přelomu listopadu a prosince uzavřít smlouvu na jejich zhotovení, které potrvá téměř rok. Pomůcky vyrobené z těl skutečných lidí budou sloužit studentům během výuky v nové cvičné nemocnici, do jejíž výstavby se fakulta pustila předloni na podzim, a která by se měla otevřít už studentům následujícího akademického ročníku.

Plastinované lidské tělo společně s jednou horní a jednou dolní končetinou doplní plastové modely a reálné pitvy, na kterých se studenti učí nyní. „Plastové modely jsou při výuce našich studentů zdravotnických programů velmi důležité, ale je to pořád jenom plastový model s ideálně rozloženými orgány. Ale když se student podívá na kompletní lidské tělo a má možnost si ho detailně prostudovat, tak je to úplně něco jiného,“ vysvětluje proděkanka pro studium a celoživotní vzdělávání Mgr. Ivona Závacká, Ph.D. s tím, že plastinované modely navíc krásně ukáží opotřebení těla věkem. „Díky tomu studenti uvidí to, co jim plastové modely nikdy neukážou,“ do-

dává proděkanka Závacká. Plastinované lidské tělo a končetiny budou pomáhat při výuce mediků i studentů zdravotnických oborů, například záchranářů, fyzioterapeutů nebo ošetřovatelek. Umožní jim prostudovat lidské tělo doslova do poslední cévy.

„Plastinaci“ vynalezl doktor Günter von Hagens v roce 1977. Metoda přinesla výrazné zlepšení anatomického výzkumu a výuky prostřednictvím vizuálního a hmatového vjemu, a reálnosti. Plastináty dnes pomáhají už prakticky po celém světě při výuce anatomie a studentům umožňují získat ojedinělé zkušenosti díky použití autentických vzorků lidského těla. Všechny anatomické vzorky Hagensových plastinátů pocházejí z těl dárců, kteří svá těla darovali úředním svolením za doby svého života, za účelem vzdělávání příštích generací. Dárčovský program funguje již téměř 35 let. Česká veřejnost se mohla s plastinátý setkat v roce 2007, kdy do Prahy dorazila výstava Bodies. Světový hit ukázal skutečná zvířecí i lidská těla. V mnohých však výstava vzbudila nejen zvědavost, ale i rozpaky.

Ing. Hana Hanke, tisková mluvčí Lékařské fakulty Ostravské univerzity





Vivárium ostravské lékařské fakulty začalo sloužit excelentnímu výzkumu

Na konci loňského roku obdržela ostravská lékařská fakulta další skvělou zprávu. Její vivárium získalo akreditaci od Ministerstva zemědělství ČR a mohlo tak začít sloužit excelentnímu výzkumu v oblasti hemato-onkologie.

Nové vivárium slouží zejména mezinárodně uznávanému týmu Blood Cancer Research Group, působícímu v oblasti hemato-onkologie, a to zejména pro in-vivo testování a validaci experimentálních dat. Doposud museli vědci při svém výzkumu využívat vivárium v zahraničí. To se teď díky získané akreditaci změnilo. „V rámci našeho výzkumu se zaměřujeme také na vývoj moderního typu léčby založeného na využití živých buněk, tzv. buněčné terapie. Tento revoluční přístup představuje velkou naději do budoucnosti pro onkologické pacienty. V současné době náš výzkumný tým již disponuje upravenými buňkami, které testujeme v laboratorních podmínkách. Posledním krokem, před zahájením vlastních klinických zkoušek, je testování účinnosti nové terapie na animálních modelech. Možnost provádět tyto testy přímo na půdě Ostravské univerzity je zásadním

milníkem, který významně akceleruje převod výsledků z laboratoře do klinické praxe,“ říká renomovaný vědec a šéf Blood Cancer Research Group, RNDr. Michal Šimíček, Ph.D., který se do Ostravy vrátil z Cambridge, aby zde vybudoval vědecké centrum a tým, který posouvá technologii buněčné terapie pro léčbu rakoviny.

Biomedicínské centrum Blood Cancer Research bylo založeno jako společný projekt Lékařské fakulty Ostravské univerzity a Fakultní nemocnice Ostrava. Přes relativně krátkou historii již získalo ostravské pracoviště mezinárodní ohlas, což potvrzují mnohé spolupráce s vědeckými týmy z celého světa. Ostravské biomedicínské centrum je také ojedinělé úzkým propojením základního výzkumu a klinické praxe. Centrum má například k dispozici biobanku, kde jsou uloženy reálné vzorky nádorových buněk pacientů. Můžou proto prakticky ihned testovat, zda to, na čem pracují, lze aplikovat, a jestli tento přístup bude, nebo nebude fungovat.

Ing. Hana Hanke, tisková mluvčí Lékařské fakulty Ostravské univerzity



IT v medicíně: trend pro efektivnější výzkum i péči

Biomedicínská a lékařská informatika (BMI) – oblast, kde se medicína setkává s informačními technologiemi. Díky nim a umělé inteligenci umožňuje zkvalitnění diagnostiky, péče o pacienty v domácím prostředí za využití nejmodernějších technologií, modelování fyziologických funkcí nebo sofistikovanější analýzu klinických dat.

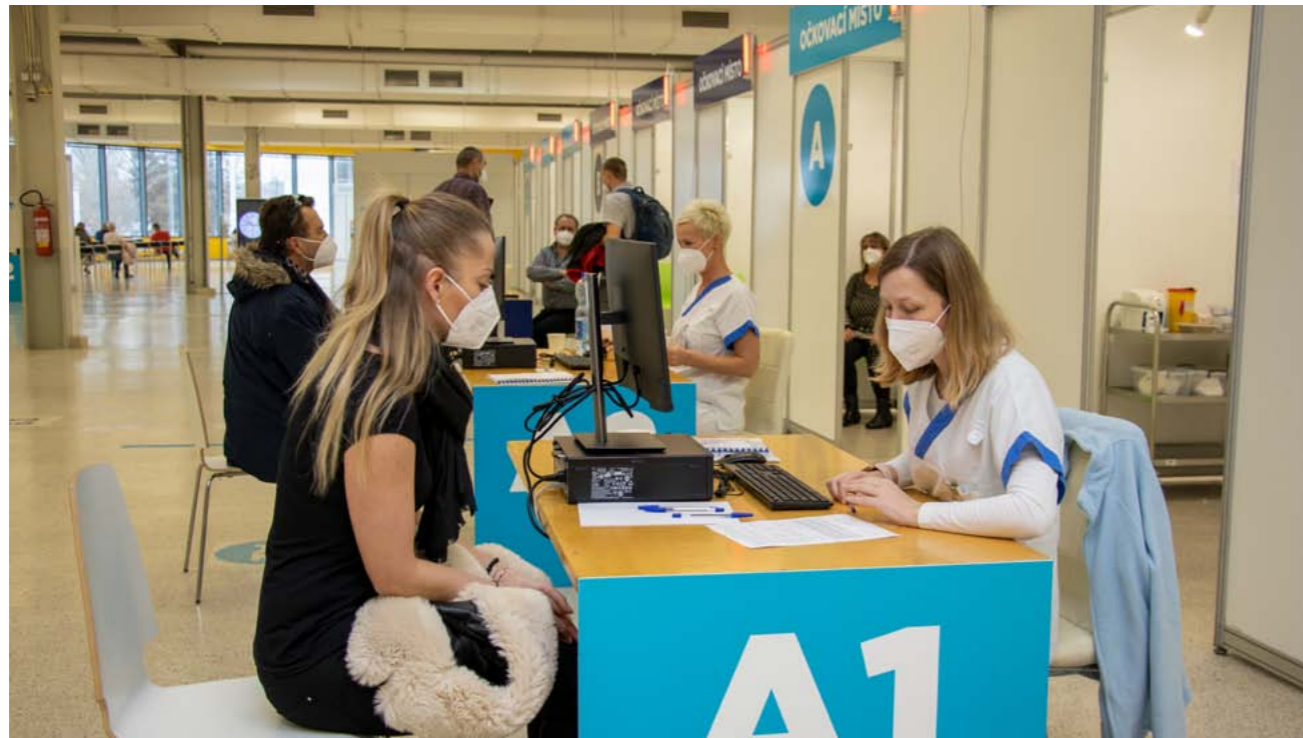
Odborníci z Lékařské fakulty Ostravské univerzity se již druhým rokem podílí na projektu CeBMI (Erasmus + K2), který propojuje vysoké školy s podniky, aby podpořil trend interdisciplinárního vzdělávání a rozšířil využívání informačních technologií v lékařských a biomedicínských oborech. V rámci projektu vzniká virtuální Centrum BMI s inovativní cloudovou technologií pro vytváření a poskytování nových multidisciplinárních kurzů a předmětů v BMI.

„Zájem o vzdělávání v oblasti Biomedicínské a lékařské informatiky vede vytváření nových vzdělávacích programů na vysokých školách. Jde o velmi dynamickou oblast, která prochází rychlým vývojem a je součástí zdravotnických reforem v celé Evropě,“ říká jeden z řešitelů projektu docent Václav Procházka. „Rozvíjející se technologie v BMI jsou klíčové pro personalizovanější, přesnější, spolehlivější, bezpečnější a nákladově efektivnější zdravotní péči. Náš tým spolupracuje na vytváření výukových materiálů v několika oblastech, přičemž hojně využívá i poznatky přímo z praxe,“ dodává.

Vzniklé kurzy budou nabízeny na vysokoškolské i postgraduální úrovni s cílem řešit široké spektrum základních požadavků na kompetence v oblasti BMI. Centrum zároveň vytváří prostředí pro spolupráci technických univerzit, lékařských univerzit a firem z oblasti BMI. Zároveň bude otevřeno dalším partnerům mimo konsorcium, kteří by se chtěli zapojit do spolupráce a dále oblast projektu rozvíjet.

Na projektu se kromě vedoucí instituce, kterou je Žilinská Univerzita, podílí vedle LF OU i další instituce z dalších zemí EU, např. Leeds Beckett University (Velká Británie), Institut pro lékařskou informatiku Technické univerzity v Braunschweigu (Německo), Università Campus Bio-Medico di Roma (Itálie), Rey Juan Carlos University (Španělsko), University of Oulu (Finsko) a Universitat de València (Španělsko).

Mgr. Vendula Krčmářová,
Lékařská fakulta Ostravské univerzity



Nové velkokapacitní očkovací centrum v Ostravě

Pavilon „A“ výstaviště Černá louka v Ostravě slouží od 1. 3. 2021 jako očkovací centrum. Vybudovali ho společně Moravskoslezský kraj, statutární město Ostrava, Lékařská fakulta Ostravské univerzity a Fakultní nemocnice Ostrava. Ta zároveň zajišťuje veškerý zdravotnický i administrativní personál, ochranné pomůcky, jehly, stříkačky, náplasti a další spotřební materiál potřebný pro očkování. Stará se i o IT techniku, tisk očkovacích certifikátů a napojení na nemocniční informační systém, protože se jedná o detašované pracoviště našeho největšího státního zdravotnického zařízení v Moravskoslezském kraji.

„V tomto centru budou očkovat zdravotníci, kteří jsou zaměstnanci Fakultní nemocnice Ostrava a k aplikaci do svalu mají veškerou kompetenci. Tedy všeobecné sestry, porodní asistentky a dětské sestry,“ přiblížila složení nelékařského týmu PhDr. Andrea Polanská, MBA, náměstkyně ředitele pro ošetrovatelskou péči FN Ostrava.

Hned první den fungování dostali vakcínu senioři nad 70 let a také učitelé. Mezi nimi i Marie Zezulková, která učí hru na housle v Základní umělecké škole ve Slezské Ostravě. *„Ta celková situace, která teď je, tak nahrává tomu, že všichni, kteří nemají nějaké závažné problémy, tak měli by tady toto absolvovat, protože doba je zlá a je třeba už s tím takou trošku pohout, abychom mohli žít zase normálním životem,“* uvedla během půlhodinového čekání na případnou alergickou reakci. Po celou 12 hodinovou dobu provozu jsou v centru přítomni lékaři FN Ostrava a také sanitka Zdravotnické záchranné služby MS kraje.

Plná kapacita centra na Černé louce v Ostravě je 1800 očkovaných denně. Zájemci o očkování se mohou zaregistrovat a rezervovat si termín očkování



prostřednictvím centrálního rezervačního systému na webu registrace.mzcr.cz nebo crs.uzis.cz. K očkování však přijdou až poté, co obdrží zvací SMS z rezervačního systému a zarezervují si konkrétní datum a čas aplikace vakcíny. S registrací pomůže také bezplatná infolinka 1221.

Bližší informace k očkování jsou dostupné i na internetových stránkách FN Ostrava pod odkazem Očkovací centrum covid nebo na stránkách Ministerstva zdravotnictví ČR.

-red-



Daruj krev, daruješ život!

Krev je nejcennější tekutinou na světě, kterou přes veškerý vědecký pokrok nelze jakkoliv nahradit. Zachraňuje zdraví a životy po těžkých úrazech, při léčbě otrav, nádorových onemocněních nebo při řadě operací. Na aplikaci krve a krevních derivátů jsou celoživotně odkázáni lidé s nemocemi krve. Z krve se také vyrábějí léky nezbytné pro nemocné s poruchami srážlivosti krve i k léčení poruch obranyschopnosti i popálenin. Darování krve je jedinečným darem člověka člověku.

Krevní centrum FN Ostrava připravuje standardně transfuzní přípravky pro pacienty ostravské fakultní nemocnice i Městské nemocnice v Ostravě, ale hraje také nezastupitelnou úlohu při složitějším vyhledávání vhodných transfuzních přípravků pro pacienty z jiných nemocnic. Patří rovněž mezi krizová transfuzní centra, která mají za úkol řídit a organizovat dostupnost transfuzních přípravků v rámci celého Moravskoslezského kraje. Snahou Krevního centra FN Ostrava je zajistit dostatečný počet dárců v registru a mít tak dostatečné zásoby transfuzních přípravků. Zásoby konkrétních krevních skupin se neustále mění a nelze říci, že je potřeba doplňovat jen jednu konkrétní.

Aby mohl jít člověk darovat krev, musí být ve věku 18 až 65 let, vážit více než 50 kg a celkově by měl mít dobrý zdravotní stav. Před odběrem je třeba dodržet dietu a pitný režim, nejíst nic tučného a pít dostatek tekutin. V den odběru by měl dárcce odpočívat a má nárok na celodenní pracovní volno. Pokud jde darovat krev poprvé, trvá celý odběr i s vyřízením administrativních náležitostí zhruba hodinu a půl. Odběr krve je jednoduchý a bezbolestný. Český červený kříž pravidelně oceňuje a vyznamenává dárcce krve podle počtu provedených odběrů. Mezi oceněnými



dárci bývají pravidelně i zaměstnanci FN Ostrava.

Přestože během roku 2020 byla většina náborových aktivit Krevního centra FN Ostrava zrušena z důvodu pandemie koronaviru, udržely se zásoby transfuzních přípravků v potřebném množství. Za to velmi děkujeme všem našim dárcům, kteří byli ochotni tuto nejcennější tekutinu na světě darovat!

Všechny důležité informace k dárcovství krve naleznete na webu FN Ostrava v sekci Darujte krev a dále na FB Krevního centra FN Ostrava.

*Bc. Naděžda Kalužová,
marketing Krevního centra FN Ostrava
Ing. Beáta Kapošváry*



LDN Klokočov pečuje i o postcovidové pacienty

Léčebna pro dlouhodobě nemocné Klokočov, která je součástí Fakultní nemocnice Ostrava, poskytuje plnou doléčovací péči i pacientům, kteří prodělali nemoc covid-19 a zatím nejsou schopni se o sebe postarat v domácím prostředí. V tomto zdravotnickém zařízení už je proočkováno přes 80 procent zdravotníků a aktuálně nikdo z personálu není covid pozitivní.

LDN Klokočov je připravena přijímat pacienty po operacích, mozkových příhodách, ale také ty, kteří už nejsou covid pozitivní a nevyžadují intenzivní péči v nemocnici. „Mohu potvrdit, že aktuálně máme dostatek středního zdravotnického personálu, který se dokáže o naše pacienty plně postarat. Po přijetí jsou z preventivních důvodů v několikadenní izolaci a jsou sledováni, zda se u nich neprojeví některý z příznaků nemoci. Pokud ne, začínáme do jejich pobytu postupně zařazovat rehabilitaci. Samozřejmě takovou, kterou jejich organismus v danou chvíli zvládne,“ přiblížila aktuální situaci v léčebně vrchní sestra Bc. Jana Klementová.

I tady platí zákaz návštěv. Díky soukromému dárce, který léčebně věnoval několik kusů tabletek, teď mohou být hospitalizováni pacienti v pravidelném obrazovém kontaktu se svými rodinami a přáteli. Aktuálně s tablety pracují pacienti s fyzioterapeuty. „My s pacienty touto formou vlastně provádíme i nácvik kognitivních funkcí. Jejich aktivní zapojení do komunikace s rodinami má na jejich léčbu rozhodně pozitivní vliv a spokojeni jsou i rodinní příslušníci,“ přiblížila Ludmila Lipková, DiS., vedoucí rehabilitace LDN Klokočov.

V klokočovské léčebně pro dlouhodobě nemocné ale zajišťují péči i o pacienty, u kterých se projeví onemocnění covid-19 v lehčí formě. „Pro tyto pacienty máme vyčleněny prostory, kde mohou být hospitalizováni, pokud jsou infekční, ale nepotřebují intenzivní péči. Zároveň všem klientům nad 80 let, kteří o to požádají, zajistíme očkování,“ říká primář léčebny MUDr. Milan Stolička, Ph.D.

Na personál i pacienty myslí i děti ze Střediska volného času ve Vítkově a z tamních mateřských škol, které teď do léčebny poslaly desítky vlastnoručně vyrobených srdíček. „Pacienti byli velmi potěšeni a někteří se dokonce zajímali, jak by na oplátku mohli podpořit děti oni,“ přiblížuje netradiční dárky vrchní sestra Klementová.

V LDN Klokočov pracuje 112 zaměstnanců. Aktuálně by potřebovali posílit své řady o dalšího lékaře, kterému FN Ostrava nabízí přímo v místě i nově zrekonstruovaný prostorný byt.

-red-



Dar zaměstnanců Kliniky hematookologie FN Ostrava

Zástupci vedení Kliniky hematookologie FN Ostrava předali dvěma organizacím, které pracují s hendikepovanými lidmi, výtěžek sbírky, do které se zapojili všichni zaměstnanci kliniky. Vybraných 22 tisíc korun dárce rozdělili mezi opavský Sirius a Centrum pro rodinu a sociální péči z Ostravy. Obě organizace ví přesně, na co peníze použijí.

Šek na 11 tisíc korun převzal z rukou přednosty a vrchní sestry Kliniky hematookologie FN Ostrava ředitel ostravského Centra pro rodinu a sociální péči, z. s., Bc. Marek Schneider. „Díky vaší pomoci můžeme pořídit resuscitační figurínu pro školení našich pracovníků a dobrovolníků. Je to věc, která nám velmi pomůže. Jsme moc rádi. Jsme tím darem a štědrostí opravdu velmi poctěni,“ uvedl ředitel organizace, která zajišťuje osobní asistenci dětem a mladým lidem se zdravotním postižením. Asistenti musí být pravidelně školeni v provádění resuscitace a díky resuscitační figuríně bude nácvik mnohem snazší.

Stejnou částku předalo vedení kliniky opavské organizaci Sirius, která poskytuje celoroční pobytovou sociální službu dětem, mládeži a dospělým s těžkým mentálním a kombinovaným zdravotním postižením. „Peníze použijeme na nákup audiotechniky pro naše děti. Zprávu, že si klinika vybrala právě nás, jsme přijali s velkým nadšením,“ uvedla při převzetí symbolického šeku sociální pracovnice Síría Bc. Kateřina Gerová.

Přednosta Kliniky hematookologie FN Ostrava prof. MUDr. Roman Hájek, CSc. připomněl, že sbírku zorganizovali zaměstnanci letos už potřetí a dodal, že mnoho věcí pro pacienty může klinika zařadit jen díky dárcům. „Je hezké být obdarován, což našťastí naše pracoviště zažilo i v loňském roce, ale stejný rozměr je i darovat. Pro formování duše každého pracoviště je to určitě důležité. Proto to děláme a budeme v tom určitě pokračovat,“ uvedl. Vrchní sestra kliniky Mgr. Kateřina Hašová připomněla, že obdarované organizace vybrali sami zaměstnanci. Kontakt na ně měli už vloni. Nakonec ale pomohli synovi zeměle kolegyne. „I v covidovém roce jsme se rozhodli, že vyhlásíme sbírku a výtěžek rozdělíme mezi obě vytipované organizace. Jejich zástupci věděli přesně, na co peníze použijí, a to nás velmi potěšilo,“ uvedla vrchní sestra.

Na Klinice hematookologie FN Ostrava poskytují specializovanou péči pacientům s onemocněním krve a krvetvorných orgánů. U vybraných diagnóz se zde léčí lidé nejen z celé republiky, ale i ze země Evropské unie.

-red-



IV. ročník konference Dětské polytrauma

Tradičně poslední středu v listopadu byl uspořádán již IV. ročník konference Dětské polytrauma. Vzhledem k epidemiologické situaci kvůli pandemii covidu-19 se konference konala formou webináře. Jako každý rok byly jednotlivé bloky věnovány přednemocniční péči, zvolenému tématu intenzivní péče – pro rok 2020 to byla léčba šoku, traumatům vybraných oborů a bloku traumatologickému. Celou akci zahájil doc. MUDr. Leopold Pleva retrospektivní přednáškou na téma Vývoj dětské traumatologie. Blok přednemocniční péče byl zpestřen příspěvkem lékaře horské služby z Vysokých Tater MUDr. Laca Kotrusze. Terapii šoku u dětí si mezi sebou rozdělili primář MUDr. Jan Divák, Ph.D., MBA z Kliniky anesteziologie, resuscitace a intenzivní medicíny FN Ostrava a zástupci Kliniky dětské anesteziologie a resuscitace FN Brno (doc. MUDr. Jozef Klučka Ph.D., MUDr. Milan Kratochvíl, EDIC). Traumatologa vybraných oborů pak prezentovali jednotliví zástupci daných klinik FN Ostrava, např. MUDr. Radim Skalka, FEAPU, doc. MUDr. Karol Zeleník, Ph.D., MBA a MUDr. Juraj Timkovič, Ph.D. Na závěrečném traumatologickém bloku se pak podíleli zástupci Kliniky úrazové chirurgie a Chirurgické kliniky FN Ostrava pod vedením MUDr. Ivoše Kopáčka, vedoucího lékaře Centra dětské traumatologie. Zájem odborné veřejnosti



o komplexní shrnutí dětských polytraumat se opět projevil naplněnou kapacitou online webináře, a to i navzdory přetrvávající pandemii. Konference byla organizována za významné podpory FN Ostrava, Lékařské fakulty Ostravské univerzity, firmy CESNET a Moravskoslezského kraje.

Věříme, že letošní V. ročník, který je naplánovaný na 24. listopadu 2021, proběhne již běžnou, tradiční prezenční formou v hotelu Imperial v Ostravě. Všichni zájemci jsou srdečně zváni!

Za organizační tým

Mgr. Alžběta Václavíková
MUDr. Jan Divák, Ph.D., MBA

Památník připomíná oběti tragické střelby

Tragickou událost z 10. prosince roku 2019, kdy na následky útoku střelce zemřelo sedm lidí a dva byli vážně zraněni, připomíná pietní místo, umístěné před budovou Polikliniky Fakultní nemocnice v Ostravě – Porubě. Jeho součástí je památník ostravského sochaře Mga. Lukáše Dvorského, který 10. prosince 2020 společně odhalili primátor města Ostravy, ředitel FN Ostrava a hejtman Moravskoslezského kraje. Biskup Martin David památník požehnal.

Na nákladech na vybudování pietního místa, včetně zhotovení umělecké plastiky, se rovným dílem podílelo město Ostrava, FN Ostrava a Moravskoslezský kraj. „Na tragédii, která nemá v novodobé historii obdoby, nesmíme zapomenout. Je dobře, že jsme našli shodu v vedením města i kraje a důstojné pietní místo vybudovali společně. Prostranství před budovou naší nemocniční polikliniky, uvnitř které k této kruté události došlo, tak získalo zcela nový rozměr,“ uvedl ředitel FN Ostrava MUDr. Jiří Havrlant, MHA.

Podoba pietního místa vzešla z výtvarné soutěže, kterou organizovalo město Ostrava prostřednictvím městského ateliéru MAPPa. Inicivovalo ji společně s FN Ostrava. Odborná porota vybírala z 6 návrhů. „Vytvořit dílo, které bude důstojně a přitom citlivě k pozůstalým připomínat tak hrůznou událost, jistě nebylo jednoduché. Myslím, že se povedlo najít symbolické umělecké vyjádření, které nedovolí zapomenout na sedm zbytečně vyhaslých životů. Odhalení památníku nebude jedinou připomínkou tragédie. Do tmy se v den smutného výročí, stejně jako před rokem, ponoří radnice města, Prokešovo náměstí i most Miloše Škýry, zhasnutím své dominanty Bolt Toweru se k uctění památky obětí nesmyslné střelby připojí i Dolní Vítkovice,“ připojil další vzpomínkové aktivity primátor města Ing. Tomáš Macura, MBA.

Výstavbu Památníku obětem útoku, kterému dominuje více než 600 kilogramů vážící bronzová plastika, obložená kostkami ze švédské žuly, podpořil také Moravskoslezský kraj. „Dodneška si vybavuji ten šok a bezmoc, kterou ve mně zpráva o zbytečně ztra-

cených životech vyvolala. Okamžitě jsem do nemocnice vyrazil, považoval jsem za svou povinnost být rychlému zásahu osobně přítomen. Doufám, že památník nám všem bude připomínat nejen onu tragickou událost, ale také hodnotu každého lidského života,“ popsal své pocity hejtman Moravskoslezského kraje prof. Ing. Ivo Vondrák, CSc.

Autor vítězného projektu Mga. Lukáš Dvorský je s konečným technickým zpracováním svého návrhu spokojený. Přiznává, že práce na jeho vzniku byla pro něj mimořádně emočně náročná: „K této práci jsem přistupoval s hlubokou úctou k pozůstalým, obětem a k celé této události. Vše jsem vyjádřil jazykem sobě vlastním, a tím je tvar,“ svědčil se autor díla, které znázorňuje „mrtvé slunce“.

FN Ostrava přijala po prosincové události několik technických opatření, která přispívají k lepší kontrole rozlehlého areálu. Místa s větší frekvencí osob jsou častěji monitorována operativní hlídkou ostrahy, která byla posílena o speciálně vyškolené zaměstnance. Ti jsou vybaveni tak, aby lépe dokázali ochránit pacienty i personál nemocnice. Nemocnice také zahájila budování velínu, který bude bezpečnostním mozkiem celého areálu. Na to naváže instalací nástavby ke kamerovému systému, která umí rozeznat podezřelý pohyb osob. V rámci rekonstrukce nemocničních budov pokračuje i postupná výměna stávajících dveří za nové, opatřené elektrickými zámky a speciálním systémem, který umožní řešit v krizových situacích otevírání a uzavírání vstupů z jednoho místa.

-red-





Jak je to s ochranou citlivých údajů v nemocnici?

Není mnoho organizací, které by o jednotlivci nebo skupině osob shromažďovaly a zpracovávaly více citlivých osobních údajů najednou, jako velká zdravotnická zařízení. Vedle vysoké citlivosti, důvěrnosti a důležitosti těchto osobních údajů pracujeme ve FN Ostrava i s obrovským množstvím těchto dat. Zpracováváme a uchováváme je nejen v písemné podobě, ale i v různých elektronických informačních systémech. Již více než dva roky platí v celé Evropské unii pro oblast ochrany osobních údajů ucelený soubor pravidel známý pod zkratkou GDPR (General Data Protection Regulation). Cílem tohoto nařízení je zvýšit míru ochrany osobních údajů v členských státech EU a poskytnout lidem nástroj pro lepší kontrolu nad svými osobními údaji.

Vedle běžných osobních údajů, jako jsou jméno, rodné číslo, bydliště, telefon, apod., jde ve zdravotnictví o velké množství citlivých údajů zejména o zdravotním nebo duševním stavu jednotlivce i jeho rodině nebo jeho genetické či biometrické údaje. Citlivé osobní údaje jsou speciální kategorií v rámci GDPR a vztahují se na ně přísnější opatření, neboť tyto údaje mohou člověka samy o sobě poškodit ve společnosti, v zaměstnání, ve škole či mohou zapříčinit jeho diskriminaci.

Nemocnice je povinna učinit vše pro to, aby nedošlo k narušení bezpečnosti při práci s osobními údaji (ztráta, zneužití, nesprávné užití). Na oblast ochrany osobních údajů ve FN Ostrava dohlíží pověřenec pro ochranu osobních údajů, který zaštiťuje problematiku ochrany osobních dat v nemocnici, komunikaci se správními orgány a pacienty, kteří se na něj obrazejí s dotazy k této problematice. Obecné nařízení GDPR pacientům umožňuje ověřit, která data o nich

poskytovatel zdravotních služeb eviduje, komu je dává k dispozici, kde a jakým způsobem je ukládá a zpracovává, jakým způsobem jsou zabezpečena a jak a kde jsou archivována. Kromě toho mohou pacienti v některých případech také přímo ovlivnit způsob a rozsah zpracování svých údajů (informované souhlasy, podněty pověřenci). Obdobný dopad má pak obecné nařízení GDPR i na osobní údaje zaměstnanců.

„Oblast ochrany osobních údajů je pro FN Ostrava velice důležitou. Všechny základní informace o ochraně osobních údajů jsou uvedeny na webu nemocnice, aby pacienti věděli, co se s jejich osobními údaji bude dít, jaká mají práva, i jaké jsou povinnosti správce těchto údajů,“ sděluje Ing. Jaroslav Moureček, pověřenec pro ochranu osobních údajů, který ve FN Ostrava zodpovídá za agendu GDPR. V případě zjištění nesouladu s GDPR v procesu zpracování osobních údajů zajišťuje nápravu Ing. Dagmar Valová, kte-

rá zodpovídá za aplikaci ochrany osobních údajů v ostravské fakultní nemocnici: „Snažíme se, aby byl dodržen zákon, zhotovujeme záznamy o činnostech zpracování veškerých osobních údajů ze všech pracovišť nemocnice, jak zdravotnických, tak nezdravotnických. Provádíme audity, kontroly, následná opatření, řešíme například i řádnou skartaci dokumentů nebo komunikaci osobních údajů mimo fakultní nemocnici.“

A jaké záležitosti pracovníci zodpovídající za ochranu osobních údajů ve FN Ostrava řeší nejčastěji?

„Běžně řešíme celou řadu záležitostí týkajících se ochrany osobních údajů. Například problematiku prokazování totožnosti pacientů, kteří byli k ošetření či k plánovanému operačnímu výkonu v nemocnici z některých domovů seniorů vybaveni pouze kopií osobních dokladů, což z hlediska nutnosti přesné identifikace pacienta není v souladu se zákonem. Díky spolupráci se Sociálním odborem Moravskoslezského kraje jsme tento problém rychle vyřešili,“ uvádí Ing. Moureček příklad z praxe. A pokračuje: „Inicovali jsme také podepsání Memoranda o spolupráci mezi Policií ČR a FN Ostrava, které nastavuje způsob komunikace mezi oběma partnery tak, aby se zrychlilo pátrání po pohřešovaných osobách a současně vše probíhalo v souladu s platnou legislativou. Děkujeme tímto vedoucímu Odboru vnitřní bezpečnosti a krizového řízení Mgr. Danielu Naivertovi, MBA, který pomohl tento projekt zrealizovat.“

Do agendy GDPR spadá také například problematika skupin dobrovolníků, kteří chodí do nemocnice. Jde o klauny, loutkoherce nebo dobrovolníky, kteří do nemocnice přijdou pobavit děti nebo si popovídat s pacienty, což je bezpochyby činnost záslužná. Bylo však nutné vyřešit identifikaci těchto dobrovolníků i kontrolu jejich pohybu po nemocnici, abychom zaručili bezpečnost našich pacientů, i těch nejmenších.

Velké téma v rámci GDPR jsou registry zdravotních údajů. V Ústavu zdravotnických informací a statistiky ČR (ÚZIS) se spravují registry vzniklé ze zákona, v nichž jsou data sbírána a zpracovávána pro řízení zdravotnictví na úrovni celého státu, mají oporu v legislativě, a tudíž není potřeba souhlasu pacienta. Ve-

dle toho ale existuje i celá řada dalších speciálních registrů, které přímou oporu v legislativě nemají. V těchto případech tak musí ke sdílení svých údajů pacient prokazatelně vyslovit souhlas. Ing. Valová vysvětluje: „Takových registrů je opravdu hodně, a to nejen v Česku. Lékařské spolky, odborné společnosti i další subjekty zakládají vlastní registry zejména z vědecko-výzkumných důvodů. Přestože se jedná o důležitou činnost, je zcela nezbytné, aby v právní rovině probíhalo vše v souladu s GDPR. Společnosti, které tyto registry zakládají, se totiž řídí jen obecnými zákony a vyhláškami bez návaznosti na zdravotnickou legislativu, jako je tomu v případě ÚZIS.“ Problematika je o to komplikovanější, že v jejich informovaných souhlasech často není vše dostatečně vysvětleno a pacient se například nedozví, jaké údaje vlastně poskytuje, na jak dlouho, kdo s nimi bude pracovat a podobně. Pracuje se zde s pojmy pseudonymizovaný a anonymizovaný osobní údaj, které si mnohdy nesprávně vykládají nejen pacienti, ale i zdravotníci. Anonymizované údaje neumožňují zpětnou identifikaci osoby. U pseudonymizovaných osobních údajů pacienta se jeho osobním údajům přiřadí náhradní identifikace, avšak díky převodnímu klíči je technicky možné danou osobu kdykoliv zpětně plně identifikovat. Proto pseudonymizované osobní údaje nelze brát jako anonymní a vztahuje se na ně ochrana GDPR.

I v naší nemocnici se do těchto registrů zapisuje celá řada osobních údajů našich pacientů, a proto oba pracovníci pro ochranu osobních údajů ve FN Ostrava dohlížejí na to, aby byl celý proces v souladu s GDPR. Občas se sice setkávají s nepochopením důležitosti ochrany osobních údajů, ale většina pracovníků nemocnice si význam a důležitost této oblasti uvědomuje. Ochrana osobních údajů se totiž nedělá „někde v kanceláři“, ale týká se prakticky všech zaměstnanců nemocnice.

„Opravdu si velice vážíme aktivního přístupu všech spolupracovníků napříč celou nemocnicí. Velice nám pomáhá každý podnět, dotaz či připomínka, které nám ve věci GDPR často poskytujete,“ dodávají na závěr jednohlasně Ing. Moureček a Ing. Valová.

Ing. Beáta Kapošváry





www.fno.cz



[@FNOstrava](https://www.facebook.com/FNOstrava)



[FN_Ostrava](https://twitter.com/FN_Ostrava)



[@fakulni_nemocnice_ostava](https://www.instagram.com/fakulni_nemocnice_ostava)



[FAKULTNÍ NEMOCNICE OSTAVA](https://www.youtube.com/channel/UC...)

Vydavatel: **Fakultní nemocnice Ostrava**, 17. listopadu 1790/5, 708 52, Ostrava-Poruba, IČ: 00843989 | Vychází čtyřikrát ročně. Toto číslo vyšlo v březnu 2021.

Redakce: Ing. Beáta Kapošváry, tel.: +420 597 374 006, e-mail: redakce@fno.cz | Grafické zpracování: ASEITA spol. s r. o.

Fotografie: archiv FN Ostrava | Tisk: RETIS s.r.o. | NEPRODEJNÝ VÝTISK